

ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมิน
คุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดลำพูน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมิน
คุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

AVAILABILITY OF EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE OPERATIONS TO RECEIVE AN
EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT. THE QUALITY OF LEARNERS / SERVICE RECIPIENTS OF
SCHOOLS UNDER LAMPHUN PROVINCIAL OFFICE OF NON-FORMAL AND
INFORMAL EDUCATION

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

July 2019

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมิน
คุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน

ของ พ้าวณิชย์ ชลมนัสสรณ์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ดร. วิชระ จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัตน์)

เรื่อง:	ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน / ผู้รับบริการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ฟ้าวนิชย์ ชลมนัสสรณ์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2562
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. วชิระ จตุพร
คำสำคัญ	ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา, การประเมินคุณภาพภายนอก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน และศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กศน.สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน จำนวน 111 คน ผลการวิจัยพบว่า 1.สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน แสดงความพร้อมในการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อเสนอศึกษามีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างหรือหลากหลายตามศักยภาพและความต้องการ ด้านการศึกษาต่อเนื่อง มีความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อเสนอศึกษามีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของชุมชนและด้านการศึกษาตามอัธยาศัย มีความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อเสนอศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับบริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจ หรือความต้องการ หรือความพร้อม หรือศักยภาพ หรือโอกาส 2. ปัญหาในการดำเนินงานพบปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบ การเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อยครั้งการมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาคือการให้ความสำคัญโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และการใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินงานหรือกิจกรรม

Title: AVAILABILITY OF EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE OPERATIONS TO RECEIVE AN EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT. THE QUALITY OF LEARNERS / SERVICE RECIPIENTS OF SCHOOLS UNDER LAMPHUN PROVINCIAL OFFICE OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION

Author: Fawanich Chonmanatsorn, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2019

Advisor: Dr. Watchara Jatuporn

Keyword The readiness of the implementation of educational quality assurance, External quality assessment

ABSTRACT

The purposes of this researched were to study the availability of educational quality assurance to receive an external quality assessment quality of students / service recipients of educational institutions under the Office of Lamphun Provincial Office of Non-Formal and Informal Education and study problems and recommendations for solutions in preparation of operations. The sample group used in the research was Educational institution administrators and teachers under the office 111 students . The research found that 1. The schools under the office Lamphun Provincial Office of Non-Formal and Informal Education are ready to operate educational quality assurance to receive external quality assessments In terms of quality, students / service recipients at a high level in all aspects. Considering each aspect, the readiness of basic education was high level, especially the schools have performance on the development of basic knowledge of different learners or as diverse as their potential and needs. About continuing education, was on high level of readiness, especially schools provide education or training on the philosophy of sufficiency economy covering the target group according to the context of the community. And Informal education, was also on high level too, especially they have organized activities or educational programs as informal by students or service providers choosing to learn according to interest. Or needs or the availability or potential or opportunity. 2. Operational encountered problems in knowledge and understanding of personnel in the operation of educational quality assurance in a systematic way, changing the responsible person frequently. Having a good attitude towards quality assurance operations 3. The suggestions are participation of all parties involved, Using the PDCA quality process in operations or activities.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน สำเร็จลุล่วงได้โดยอาศัยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายท่านที่ให้การช่วยเหลือ ปรึกษา ข้อเสนอแนะ แนะนำความคิดเห็นและให้กำลังใจ ไม่มีสิ่งใดที่สามารถตอบแทนความช่วยเหลือจากทุกท่านได้ แต่ทุกท่านเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ และเพื่องานวิจัยเล่มนี้ สามารถไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. วัชรระ จตุพร ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้ และท่านผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน ผอ.นรินทร์ ปาระมี ที่กรุณาให้คำชี้แนะแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจระบบการประกันคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณอาจารย์ปรานี อร่ามดิลกรัตน์ คศึกษานิเทศก์สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ ที่กรุณาชี้แนะในการทำเครื่องมืองานวิจัยขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และครู กศน. ทุกท่าน ที่ทำให้กระบวนการต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ข้อมูลของท่านมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน สุดท้ายนี้ ขอให้ทุกท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้น มีความสุขความเจริญสืบต่อไป

ฟ้าวนิชย์ ชลมนัสสรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ประโยชน์ของการศึกษา	7
ขอบเขตการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักการและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	14
กระบวนการกำกับประกันคุณภาพของสถานศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย.....	17
การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563)	23
กรอบมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	26
มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	29
สภาพทั่วไปของสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรในการศึกษา.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 สรุปผลการวิจัย.....	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับ การประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ	61
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ.....	71
บทที่ 5 บทสรุป.....	73
วัตถุประสงค์การวิจัย	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก การหาค่า IOC	89
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	94
ประวัติผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงความถี่และร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=111).....	59
ตาราง 2 แสดงความถี่และร้อยละ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=111)	60
ตาราง 3 แสดงความถี่และร้อยละ ประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ ผู้ตอบแบบสอบถาม (N=111)	60
ตาราง 4 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน	61
ตาราง 5 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาต่อเนื่อง	63
ตาราง 6 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาตามอัธยาศัย.....	67
ตาราง 7 แสดงภาพรวมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน	69

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	18
ภาพ 2 ระบบบริหารจัดการประกันคุณภาพของสถานศึกษา	28
ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในยุคปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร เกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีดิจิทัล มีการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอย่างรวดเร็ว รวมถึงประเทศไทยที่กำลังเผชิญกับความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 และผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้น ความจำเป็นเร่งด่วนของประเทศไทย คือ การก้าวทันต่ออิทธิพลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้ก็คือ การพัฒนาคุณภาพคนด้วยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตนของคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศและจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดกลไกในการตรวจสอบและกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษามีการควบคุมคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา สอดคล้องกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงและเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบกับในมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

อย่างไรก็ตาม จากการติดตามผลการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการ

ประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2542 จนถึงปัจจุบัน ทั้งของ ภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถานศึกษาสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อุตสาหกรรมที่มีการประเมินคุณภาพภายนอกมา 3 รอบแล้วนั้น พบว่าการประเมินคุณภาพ บางส่วนยังไม่สามารถสะท้อนการมีคุณภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างแท้จริง และบางส่วน ยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาบางประเภท ซึ่งมีเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกันกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของ ประเทศ จึงมีการกำหนดกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ซึ่งกำหนดให้ สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดย การกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและแต่ละ ประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการ ตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล สถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือ สำนักงาน กศน. ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการ การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มี คุณภาพเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชน จึงได้ดำเนินการพัฒนารอบมาตรฐาน และตัวบ่งชี้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ร่วมกับสถานศึกษา โดยกรอบมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่พัฒนาขึ้น เป็นการดำเนินการให้เป็นไปตาม กฎกระทรวง กำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาที่ จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องดำเนินการดังนี้ (1) จัดให้มี มาตรฐานการศึกษานอกระบบที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดและพัฒนามาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา (2) จัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี (3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี (4) จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (5) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (6) จัดทำ รายงานการประเมินตนเองประจำปี (7) เสนอรายงานการประเมินคุณภาพภายในต่อ

คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่าย และเผยแพร่ต่อสาธารณชน (8) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย (9) จัดระบบ บริหารและสารสนเทศ และ (10) ยึดหลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ภาคีเครือข่าย และผู้รับบริการ ทั้งนี้ การประเมินคุณภาพภายใน จะเน้นรูปแบบการประเมินผลการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ ทั้งปัจจัยป้อน กระบวนการและ ผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นสำคัญ และเสนอต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประกาศใช้มาตรฐานการศึกษา นอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2560 ซึ่งประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ มาตรฐานที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีสถานศึกษาในสังกัด หรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (กศน.อำเภอ) จำนวน 8 อำเภอ ได้แก่ กศน. อำเภอเมือง ลำพูน กศน. อำเภอป่าซาง กศน.อำเภอเวียงหนองล่อง กศน. อำเภอบ้านโฮ้ง กศน.อำเภอ บ้านธิ กศน.อำเภอทุ่งหัวช้าง กศน.อำเภอแม่ทา และกศน.อำเภอลี้ ซึ่งมีสภาพบริบทของพื้นที่ ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยพื้นที่สูงในเขตภูเขาและพื้นที่ราบ การจัดการศึกษาตามกรอบ มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความแตกต่างกัน ทั้งคุณภาพ ผู้เรียน/ผู้รับบริการ คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการและประสิทธิภาพการบริหาร จัด การศึกษา โดยได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จนสถานศึกษาทั้ง 8 แห่ง ผ่านการประเมินคุณภาพ ภายในกรอบ 3

ผลการพิจารณามาตรฐานตามกฎกระทรวงของแต่ละสถานศึกษา ผลการประเมิน คุณภาพภายในกรอบ 3 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา : บทสรุป ผู้บริหาร) เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกเมื่อ พ.ศ. 2556 พบว่า สถานศึกษาในสังกัด สำนักงาน กศน. มีจุดที่ควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ด้านมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียน / ผู้รับบริการ โดย สมศ.ได้สะท้อนจุดที่ควรพัฒนาของแต่ละสถานศึกษา ได้แก่ กศน.อำเภอทุ่งหัวช้าง ผู้เรียน บางส่วนขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้สิ่งใหม่ขาดนิสัยรักการอ่านบางส่วน สื่อสารภาษาไทยกลางได้ไม่ชัดเจน แนวทางการปฏิบัติในการวัดผลประเมินผลทักษะการคิด

วิเคราะห์คิดสังเคราะห์ของสถานศึกษายังไม่เป็นมาตรฐาน และแนวทางเดียวกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการศึกษาพื้นฐาน ต้องปรับปรุงเร่งด่วน ตลอดจนการดำเนินงานการเรียนรู้ในบางช่วงต้องอาศัยเวลาสภาพแวดล้อมภูมิอากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม อีกทั้งตลาดรับซื้อยังไม่กว้างขวางผลิตภัณฑ์จะจำหน่ายได้เฉพาะในชุมชนไม่สามารถขยายตลาดสู่ชุมชนอื่นได้อย่างกว้างขวาง กศน.อำเภอบ้านธิ ควรดำเนินการพัฒนาผลสัมฤทธิ์โดยเร่งด่วน ควรจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนขั้นพื้นฐานโดยใช้ข้อมูลจากผลสอบระดับชาติ (N-Net) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการเรียนของตนเองเพื่อวางแผนพัฒนาร่วมกัน และควรจัดกิจกรรมสอนเสริมให้มีระยะเวลายาวนานมากขึ้น ควรตีพิมพ์หนังสือสาระเนื้อหา และติวการทำข้อสอบเพื่อฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน และใช้เวลาในการดำเนินงานภายใน 2 ปีการศึกษา กศน.อำเภอบ้านโฮ่ง ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการ เหมาะสมกับวัยวุฒิ โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนการออกแบบการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยอาจบูรณาการความรู้ในชุมชนให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของ กศน.โดยคำนึงถึงการประกอบอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนอย่างแท้จริงเพื่อประโยชน์ในการมีงานทำ และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้กลุ่มเป้าหมายได้ฝึกคิดกันทำแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กศน.อำเภอป่าซาง ผู้เรียนบางส่วนขาดลักษณะนิสัยในการรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าทั้งจากหนังสือและเทคโนโลยีและสถานศึกษามีข้อจำกัดในด้านงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านยังไม่เป็นระบบที่เข้มแข็งและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งผู้เรียนบางส่วนขาดการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง กศน. อำเภอเมืองลำพูน ผู้เรียนมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาว่างไม่ตรงกัน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมด้านสุนทรียภาพยังมีน้อย ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย ขาดการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมโครงการบางส่วนอยู่ในระยะเวลาที่เริ่มดำเนินการพัฒนา สื่อเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียนและยังขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าหาข้อมูลในบาง กศน.ตำบล เช่นคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต ที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน เป็นต้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานยังอยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยมีกลุ่มสาระที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนคือ กลุ่มสาระความรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระที่ต้องปรับปรุงคือ กลุ่มสาระทักษะการเรียนรู้ กลุ่ม

สาระทักษะการดำเนินชีวิต นักศึกษาบางส่วนยังไม่มีส่วนร่วมในการถูกประเมินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีเวลามาพบกลุ่มน้อยมาก กศน.อำเภอแม่ทา สถานศึกษาควรร่วมกันวางแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้งระยะสั้น ระยะปานกลางและระยะยาว เร่งให้มีการพัฒนาการเรียนรู้อ่านผ่านการปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ โดยเพิ่มสัดส่วนเวลาเรียนในส่วนนี้ให้มากขึ้น เปลี่ยนจุดเน้นให้ตรงตามวัย เช่นระดับประถมเน้นทักษะภาษาและทักษะการคิดคำนวณ ระดับมัธยมต้นเสริมทักษะในการแสวงหาความรู้ และมีชมปลาย เน้นการนำความรู้ที่เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชุมชนให้หลากหลาย เพื่อพัฒนาระดับความสามารถในการอ่านของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้ได้ในระดับอ่านคล่องเขียนคล่อง และอ่านเชิงคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน เช่นการจัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านในทุกตำบล กศน. อำเภอสี ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลการทดสอบระดับชาติหรือ (N-NET) ปีการศึกษา 2555 มีคุณภาพต่ำกว่าระดับ ดี ทุกกลุ่มสาระ ผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องขาดความรู้ทักษะการทำบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยและถูกกับบรรณนิยมของผู้บริโภค การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ที่สามารถดึงดูดความสนใจให้กับผู้เรียน ที่มีความหลากหลายของครูผู้สอน การพัฒนาเครื่องมือการวิเคราะห์แบบวัดแบบทดสอบก่อนนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาเครื่องมือการประเมินโครงการ ที่ครอบคลุมเป้าหมายที่กำหนดไว้ และพัฒนาเครื่องมือการเก็บข้อมูลการประเมินมาตรฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดเก็บข้อมูลในการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนงานที่สถานศึกษาได้กำหนด รวมทั้งการปฏิบัติตามนโยบายจากต้นสังกัดพัฒนาให้ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น มีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษาชาติ กศน. อำเภอเวียงหนองล่อง การส่งเสริมกิจกรรมด้านสุนทรียภาพดนตรียังไม่หลากหลาย ผู้เรียนมีภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบหน้าที่การงานทั้งของตนเองและการดูแลครอบครัว ส่งผลให้ผู้เรียนมาพบกลุ่มไม่ต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังอยู่ในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วน โดยมีกลุ่มสาระที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วนคือ กลุ่มสาระทักษะการเรียนรู้ และกลุ่มสาระการประกอบอาชีพ กลุ่มสาระที่ต้องปรับปรุง คือกลุ่มสาระความรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระทักษะการดำเนินชีวิต และกลุ่มสาระการพัฒนาสังคม ควรมีการต่อยอดการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวหรือชุมชน เป็นนักศึกษาที่ดีของสถานศึกษาและมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ควรส่งเสริม การ

เรียนรู้ด้านการใช้สื่อ ICT โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ควรส่งเสริมในด้านงบประมาณในการศึกษา
 ดูงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

จากผลการสรุปจุดที่ควรพัฒนาจาก สมศ. ด้านมาตรฐานผู้เรียน / ผู้รับบริการ ของ
 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3
 สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ในฐานะต้นสังกัด ได้ดำเนินการสนับสนุนให้สถานศึกษาเร่ง
 พัฒนา ปรับปรุง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกระบวนการประกัน
 คุณภาพการศึกษาเพื่อเติมเต็มหรือแก้ไขในส่วนที่ต้องพัฒนาและเพื่อเป็นการแสดง
 ความพร้อมในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายใน และการรับการประเมินคุณภาพ
 ภายนอก อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องครอบคลุมทุกมาตรฐาน ผู้ศึกษาเห็นว่า นับเป็น
 ความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสำรวจความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อ
 รับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามมาตรฐานที่สถานศึกษามีจุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ
 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ เพื่อทราบบัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และให้
 การสนับสนุนการช่วยเหลือได้ถูกต้องและเหมาะสม บรรลุผลตามกรอบมาตรฐานการจัด
 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงเป็นที่มาของการค้นคว้าอิสระเรื่อง
 ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก
 ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมิน
 คุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.
 จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร
2. ปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
 ด้าน คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน เป็น
 อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการ
 ประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
 กศน. จังหวัดลำพูน

2. ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อม การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัด ลำพูน

ประโยชน์ของการศึกษา

1. สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูนในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ทราบ ปัญหาและ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาใน สังกัด
2. ใช้เป็นแนวทางให้กับสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ใน การส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษาแนะนำสถานศึกษา เกี่ยวกับมาตรฐาน หรือตัวบ่งชี้ที่ต้อง ได้รับการพัฒนา

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน โดยได้ แบ่งหัวข้อการศึกษาดังต่อไปนี้

  - 1.1 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ศึกษาหัวข้อซึ่งประกอบด้วย
    - 1.1.1 การควบคุมคุณภาพ เป็นการจักระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
    - 1.1.2 การตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ โดยการให้คณะกรรมการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนและรายงาน การ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการใช้วิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสม มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
    - 1.1.3 การประเมินคุณภาพ ได้แก่ การเตรียมการ จัดเตรียมหลักฐาน และ ข้อมูลต่าง ๆ ตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยใน 3 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้ เพื่อรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา

1.2 การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามมาตรฐานที่สถานศึกษา ทั้ง 8 แห่ง มีจุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวบ่งชี้ 1.1 ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม

ตัวบ่งชี้ 1.2 ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทักษะกระบวนการคิด ทักษะ

การแสวงหาความรู้ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

ตัวบ่งชี้ 1.3 ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้พื้นฐาน

การศึกษาต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 1.4 ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถ และทักษะใน

การประกอบอาชีพ

ตัวบ่งชี้ 1.5 ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้ 1.6 ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่าง

เหมาะสม

การศึกษาตามอัธยาศัย

ตัวบ่งชี้ 1.7 ผู้รับบริการได้รับความรู้และ/หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วม

กิจกรรม/โครงการการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ประชากรในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (กศน. อำเภอ) จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ กศน. อำเภอเมืองลำพูน กศน. อำเภอป่าซาง กศน. อำเภอแม่ทา กศน. อำเภอเวียงหนองล่อง กศน. อำเภอบ้านโฮ่ง กศน.อำเภอบ้านธิ กศน.อำเภอทุ่งหัวช้าง และกศน.อำเภอลี้ ประกอบด้วยผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน และครู จำนวน 103 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 111 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาคือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เป็นกรอบแนวคิดในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

3.2 ด้านมาตรฐานการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำพูน (ต่อไปจะใช้ สำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน) หมายถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (ต่อไปจะใช้ กศน. อำเภอ) 8 อำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองลำพูน กศน. อำเภอป่าซาง กศน. อำเภอแม่ทา กศน. อำเภอเวียงหนองล่อง กศน. อำเภอบ้านโฮ่ง กศน. อำเภอบ้านธิ กศน. อำเภอทุ่งหัวช้าง และ กศน. อำเภอลี้

2. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพ หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ภายใต้กระบวนการควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และประเมินคุณภาพการศึกษา ที่พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกมีการเตรียมการจัดเตรียมหลักฐานและข้อมูล เพื่อสามารถให้ข้อมูล เชื่อมโยงหรือแสดงให้เห็นผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน

3. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำกิจกรรม หรือการปฏิบัติภารกิจหลักอย่างมีระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน

4. กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

4.1 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นขั้นตอนการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยนำผลจากการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาวางแผนในการพัฒนา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียน ผู้จบหลักสูตรการประกอบอาชีพ ความพึงพอใจ

4.2 การตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ (Quality Audit) การให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผลการให้ความรู้หรือการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผลจากการที่แสดงว่าผู้เรียนมี

การนำความรู้ไปใช้ โดยการใช่วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.3 การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) การเตรียมการ จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงผลของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จนทำให้เกิดผู้เรียนที่เป็นต้นแบบ เพื่อเกิดคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าผลการดำเนินงานในแต่ละเรื่องมีคุณภาพระดับใด มีปัจจัยใดที่ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุมาตรฐาน หรือมีจุดใดที่จะต้องพัฒนาในเรื่องใดที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุมาตรฐานเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพการศึกษา และรับการประเมินภายนอก

5. การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ.

6. มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ที่ใช้เป็นหลักเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่

6.1 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ

6.2 มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ

6.3 มาตรฐานที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาในขอบเขต มาตรฐานที่ 1 คือ คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา มีการออกแบบการดำเนินงาน และติดตามผู้เรียน สถานศึกษามีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบผู้เรียนที่มีคุณธรรม มีการสรุปข้อมูล สามารถประเมินได้ว่ามีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต หมายถึง สถานศึกษามี

การออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย จัดโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต มีการประเมินผู้เรียนจากการส่งเสริม พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อคัดเลือก หรือยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็นต้นแบบ

3) ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้พื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษามีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างหรือหลากหลาย และผลการดำเนินงานที่ผู้เรียนนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงาน หรือการประกอบอาชีพ จนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้

การศึกษาต่อเนื่อง

4) ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานเพื่อจัดการศึกษาอาชีพ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา มีการออกแบบการดำเนินงาน และติดตามผู้เรียน มีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับทักษะในการศึกษาอาชีพของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม โดยผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียนตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตร ความพึงพอใจ และมีการติดตามการนำความรู้ไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้

5) ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานเพื่อจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา มีการออกแบบการดำเนินงาน และติดตามผู้เรียน มีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมมีการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงนำความรู้ไปใช้ สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตร ความพึงพอใจ และมีการติดตามการนำความรู้ไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้

6) ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานเพื่อจัดการศึกษาในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา มีการออกแบบ การดำเนินงาน และติดตามผู้เรียน มีการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียน ทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตร ความพึงพอใจ และมีการติดตาม การนำความรู้ไปใช้ผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป มีผู้เรียนที่เป็น ตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้

การศึกษาตามอัธยาศัย

7) ผู้รับบริการได้รับความรู้และ/หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม หรือโครงการ การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานเพื่อจัดการศึกษา ตามอัธยาศัย โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศในปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนา มีการ ออกแบบการดำเนินงาน และติดตามผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตาม อัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับบริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อมและศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการจัด การศึกษาตามอัธยาศัย เช่น กิจกรรมหรือโครงการ การรายงานผล ผลการติดตามและความ พึงพอใจ มีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จาก การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน โดยได้ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีหัวข้อในการศึกษาดังนี้

1. หลักการและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
  - 1.3 แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. กระบวนการกำกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
  - 2.1 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)
  - 2.2 การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Quality Audit)
  - 2.3 การประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assess)
3. การประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563)
  - 3.1 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก
  - 3.2 แนวคิดหลักการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่
  - 3.3 วัตถุประสงค์การประเมิน
  - 3.4 เป้าหมาย
  - 3.5 วิธีการประเมิน
  - 3.6 ขั้นตอนดำเนินการ
4. กรอบมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
5. มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
  - 5.1 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ
  - 5.2 มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ
  - 5.3 มาตรฐานที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา

6. สภาพทั่วไปของสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการและความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และต้องดำเนินการให้อยู่ในแนวทางของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องศึกษาพื้นฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

นักการศึกษาและผู้ค้นคว้าวิจัย ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายทรรศนะ ดังนี้

สำนักงาน กศน. (2561, น.12) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำกิจกรรม หรือการปฏิบัติตามภารกิจหลักอย่างมีระบบแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงกระบวนการและกลไกการดำเนินงานและผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

Murgatroyd Stephen and Morgan (อ้างถึงใน หทัยรัตน์ บัวขจร, 2557, น.9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาและกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มากน้อยเพียงไร

สุวัฒนา จิตต์รัตนอรุณ (2559, น.13) ได้สรุปความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการที่มีกลไกในการขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การประเมินคุณภาพภายใน การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น การประกันคุณภาพ จึงเป็นการดำเนินการอย่างมีระบบ แบบแผน โดยมีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องนั่นเอง

สำนักงาน กศน. ในฐานะเป็นหน่วยส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา (สำนักงาน กศน.,

2561) ได้สังเกตเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เนื่องจากเป็นการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายสองกลุ่ม คือ กลุ่มเป้าหมายผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปในการศึกษา ต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้กำหนด หลักการประกันคุณภาพภายใน ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ แนวคิดประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไว้เพื่อให้สำนักงาน กศน.จังหวัดทุกจังหวัด นำไปเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังต่อไปนี้

2. ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความสำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่น่าเชื่อถือ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกรับบริการที่มีคุณภาพตามมาตรฐานได้

2.2 ทำให้สถานศึกษาตระหนักถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการ คัดกรองผู้เรียน/ผู้รับบริการ และเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

2.3 ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและ มาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพอย่างเป็น รูปธรรมและต่อเนื่อง

จากความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยดังกล่าว แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน หรือผู้รับบริการ ซึ่งเป็นประชาชนทุกช่วงวัย เนื่องจากเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจรับบริการทางการศึกษา ทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสังคม ชุมชน ของประชาชนนั่นเอง

3. แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและกระบวนการจัดการของผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

มาตรฐานการศึกษา เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ กระบวนการการดำเนินงาน รวมถึงคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดขึ้นสามารถใช้เป็นหลักในการส่งเสริมและกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาในบริบทนี้ จะเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยองค์รวม ซึ่งกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาที่ทำให้เกิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพ เพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงเป็นอย่างไร การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาจึงเป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ คือ

1. สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน
2. มาตรฐานที่ทำให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรไปในทิศทางใด

ดังนั้น การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการตรวจสอบ ยืนยันผลการประเมินคุณภาพภายใน นั้นจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นการปฏิบัติงานในด้านบริหารและจัดการศึกษา นอกจากนี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษายังเป็นการกำหนดความคาดหวังให้แก่ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน สังคม และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา หากไม่มีมาตรฐานการศึกษา สาธารณชนก็จะไม่ทราบว่าสาระสำคัญที่แท้จริงของการจัดการศึกษาอยู่ที่ใด การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันต้องไปในทิศทางใด คุณภาพการจัดการศึกษาแต่ละแห่งมีจุดเด่น จุดควรพัฒนา ในเรื่องใดบ้างที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน เนื่องจากไม่มีเครื่องชี้วัดเทียบเคียง ทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อสาธารณชน การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาทำให้สถานศึกษาต้องถือเป็นความรับผิดชอบ ที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งครูต้องจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน มีคุณภาพการบริหารจัดการ ตลอดจนคุณภาพด้านการจัดสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และมีกิจกรรม โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุน และเสนอต่อหน่วยงานโดยต้นสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงนโยบายของรัฐ และมาตรฐานยังเป็นแนวทางให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้การสนับสนุน ส่งเสริมสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามความคาดหวังของชุมชนและสังคมต่อไป

กระบวนการกำกับประกันคุณภาพของสถานศึกษาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น.5) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการสำคัญ คือ การกระจายอำนาจการ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบ ที่สามารถตรวจสอบได้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ

1. การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงาน ต้นสังกัด

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้า ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม/งาน เป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน เพื่อการรวบรวมสารสนเทศ และผลการติดตามตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จะแสดงว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบแล้ว ยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด อย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปี และการประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมาย ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐาน ที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับสภาพของชุมชนได้มาตรฐานจะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ภาพ 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น.6)

จากแผนภาพ จะเห็นว่ากระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 ส่วน มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเป็นวงจร การพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่งโดยมีมาตรฐานเป็นหลักหรือเป้าหมาย รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวม

สำนักงาน กศน. (2556, น.2) ยังได้กำหนดแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สำนักงาน กศน.จังหวัด ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดกำหนดให้มีกระบวนการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assess) ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้เรียน ผู้รับบริการ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และสาธารณชนเกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการประกันคุณภาพภายในประกอบด้วย 3 กระบวนการ ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

การควบคุมคุณภาพการศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการทำให้มีระบบและกลไกการดำเนินงานที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษาควรจัดให้มีระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพภายใน โดยใช้ปรัชญาวิสัยทัศน์ อำนาจและบทบาทหน้าที่ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศจากการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ผ่านมา เป็นข้อมูลตั้งต้นในการวางแผนและพัฒนา ระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพ

2. การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Quality Audit)

การตรวจสอบคุณภาพภายในเป็นกระบวนการหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ และแนวทางการปรับปรุงแก้ไข การตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีแนวทางโดยสถานศึกษาต้องจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หรือคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการวิเคราะห์ว่าสถานศึกษามีระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพตลอดจนการนำระบบและกลไกไปดำเนินการจนปรากฏผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การตรวจสอบคุณภาพให้พิจารณาจากข้อมูลผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามกระบวนการและกลไกที่สถานศึกษากำหนดขึ้น ผลการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. นโยบาย จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี พร้อมทั้งหลักฐานเอกสารต่าง ๆ

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assess)

การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพ แต่ในระบบการประเมินคุณภาพจะเน้นการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดมากน้อยเพียงไร ซึ่งกรอบการประเมินจะประเมินตั้งแต่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต/ผลลัพธ์ (Output/Outcome) ซึ่งเป็นผลมาจากการกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี นำไปสู่การดำเนินงานจนเกิดเป็นผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งการประเมินคุณภาพภายในจะใช้วิธีการศึกษาตนเอง และการประเมินตนเอง

พร้อมทั้งจัดทำรายงานประเมินตนเองส่งไปยังหน่วยงานโดยต้นสังกัดเพื่อทราบ และใช้เป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาในบริบททางการศึกษาใดมาตรฐานของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ก็ต้องครอบคลุมถึง การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของวงจรการดำเนินการคุณภาพนั่นเอง

การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำนักงาน กศน. (2561, น.9) ได้กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงาน ในการจัดและพัฒนาระบบจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยเทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในประกาศ (ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2560) ซึ่งจะพิจารณาผลการดำเนินงานด้วยการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา และตัดสินระดับคุณภาพที่เป็นไปตามประเด็นการพิจารณาหรือเกณฑ์การประเมิน โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องที่ทำกรประเมิน เพื่อให้ทราบว่าผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษานั้น มีกิจกรรมหรืองานใดที่ทำได้ดี หรือมีกิจกรรมหรืองานใดที่ควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุง เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้เรียน ผู้เข้ารับการอบรม ผู้รับบริการ และต่อสาธารณชน

ทั้งนี้ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ต้องดำเนินการใน 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1. การประเมินตนเองของสถานศึกษา
2. การประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด

ซึ่งถือเป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 นั่นเอง

1. การประเมินตนเองของสถานศึกษา

การประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องตรวจสอบและประเมินตนเองตามสภาพและบริบทของสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป ซึ่งสถานศึกษาต้องกำหนดค่าเป้าหมายผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลเทียบเคียง ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้หรือไม่ รวมถึงเป็นไปตามภารกิจ

ของสถานศึกษาหรือไม่ โดยให้ยึดหลักการดำเนินงานเพื่อพัฒนา และสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การประเมินตนเองของสถานศึกษา ควรมีเป้าหมายการประเมินเพื่อการพัฒนา โดยพิจารณาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา มีความน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบผลการประเมินได้ เพื่อสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานได้อย่างชัดเจน

ทั้งนี้ คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพตนเองของสถานศึกษาควรศึกษารายละเอียดตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ประเด็นการพิจารณา และเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนด ให้เกิดความเข้าใจก่อนดำเนินการประเมินตนเองของสถานศึกษา ดำเนินการประเมินตนเองและเขียนรายงานการประเมินตนเอง (Self – Assessment Report) โดยกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการ และขั้นตอนการประเมินตนเองของสถานศึกษา ดังนี้

คณะกรรมการประเมินตนเองของสถานศึกษา

องค์ประกอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการประเมินตนเองของสถานศึกษา ควรมีจำนวน 3 – 5 คน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการประเมินตนเองของสถานศึกษา
2. บุคลากรของสถานศึกษาผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 2 – 3 คน ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการประเมิน
3. บุคลากรของสถานศึกษาผู้มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และมีความสามารถในการประสานงาน และจัดทำเอกสารรายงาน จำนวน 1 คน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

จรรยาบรรณของคณะกรรมการ

1. นำเสนอข้อมูลตามสิ่งที่ค้นพบ ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริงของสถานศึกษา
2. มีความซื่อสัตย์ต่อผลการประเมินที่ได้ เพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

3. ดำเนินการประเมินตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ อย่างมีเหตุผล ไม่อคติ หรือลำเอียง

ขั้นตอนการประเมินตนเองของสถานศึกษา

ก่อนการประเมิน

1. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินตนเองของสถานศึกษา ตามองค์ประกอบและจรรยาบรรณของคณะกรรมการประเมินที่กำหนด เพื่อทำหน้าที่ในการประเมิน และจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

2. คณะกรรมการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประชุม ทบทวนรายละเอียดมาตรฐานตัวบ่งชี้ ประเด็นการพิจารณาและเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ก่อนการประเมินตนเองของสถานศึกษา

ระหว่างการประเมิน

3. ดำเนินการรวบรวมและตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่น่าเชื่อถือ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ สังเกต เป็นต้น และบันทึกข้อมูล หลักฐาน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมิน

4. ดำเนินการประเมินตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้

หลังการประเมิน

5. ร่วมกันวิเคราะห์ผลการประเมินตนเอง

6. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

7. เสนอรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

8. สถานศึกษาเสนอรายงานการประเมินตนเองฉบับสมบูรณ์ไปยังสำนักงาน กศน. จังหวัด เพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง และให้สำนักงาน กศน.จังหวัดรวบรวมส่งไปยังสำนักงาน กศน.

9. สถานศึกษารายงานและเปิดเผยผลการประเมินตนเองต่อสาธารณชน เช่น ครู บุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การนำเสนอผ่าน Website ของสถานศึกษา สื่อออนไลน์ แผ่นพับ เสียงตามสาย การชี้แจงผ่านการประชุม เป็นต้น

2. การประเมินสถานศึกษาโดยต้นสังกัด

การประเมินสถานศึกษาโดยต้นสังกัด เป็นการดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาที่

จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 ข้อ 5 ให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดหรือสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ และดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 ปีงบประมาณ และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบ รวมทั้งเปิดเผยผลการประเมินคุณภาพภายในต่อสาธารณชน

สรุปได้ว่า กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีกระบวนการคุณภาพ ประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งตามกระบวนการดังกล่าว สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการประเมินโดยต้นสังกัด ก่อนเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563)

1. ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก

ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย (2557, น.159) ได้ให้ความหมายของการประเมินภายนอกไว้ว่า การประเมินภายนอกคือ การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินภายนอกหรือคุณหมอโรงเรียนมีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอก จะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษาด้วยความเป็นกลางเพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

สำนักงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล (2561) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองเพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (2560) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการติดตามและตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประเมินโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า “สมศ.” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุกรอบ 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอก จึงหมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ซึ่งประเมินโดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือเรียกชื่อย่อว่า “สมศ.” นั้นเอง

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 (พ.ศ. 2559 – 2563) ประกอบด้วย

2. แนวคิดหลักการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่

2.1 การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น (Accountability)

2.2 การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความท้าทายและช่วยกระตุ้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการส่งเสริมการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา สู่สากลตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลเพื่อการบรรลุเป้าหมายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ (Empowerment)

3. วัตถุประสงค์การประเมิน

3.1 สร้างมาตรฐานการตรวจประเมิน (Quality Code/ Criteria/ Guideline) และส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทุกระดับและทุกกลุ่มประเภท และสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถานศึกษาทุกระดับและทุกกลุ่มประเภทเพื่อให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนจากผู้มีหน้าที่ในการสร้าง “วัฒนธรรม

คุณภาพ” ภายในสถานศึกษาและการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติและความคาดหวังของประเทศ

3.2 ประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา พร้อมทั้งรายงานสถานการณ์ด้านคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลแก่รัฐบาล ในการพิจารณากำหนดนโยบายการพัฒนา ที่นำไปสู่การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. เป้าหมาย

มีมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานระดับสากล พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อรัฐบาลอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศ

5. วิธีการประเมิน

การประเมินคุณภาพภายนอกจะเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เน้นข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence Based) ที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงาน โดยใช้ การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และการตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Approach) โดยมีองค์ประกอบของวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนี้

5.1 การศึกษาข้อมูลด้านบริบทพื้นฐานของสถานศึกษา (Organization Context)

5.2 การศึกษารายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR)

5.3 การลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม (Site Visit)

6. ขั้นตอนดำเนินการ

6.1 สถานศึกษาประเมินตนเอง (Self-Assessment) วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน แล้วจัดส่งรายงาน การประเมินตนเองที่ได้รับความเห็นชอบจากต้นสังกัดให้ สมศ. ตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่กำหนด

6.2 สมศ. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา (Pre-Analysis) จากฐานข้อมูลของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อตรวจสอบความพร้อมด้านปัจจัยการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นต้นตามโปรแกรมการตรวจสอบที่กำหนด

6.3 คณะผู้ประเมินภายนอกประชุมพิจารณาผลการดำเนินงานของสถานศึกษา จากรายงานการประเมินตนเองร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Pre-Assessment) เพื่อวางแผนการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมตามมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งระบุประเด็นจุดแข็ง ประเด็นปรับปรุง และกำหนดวันลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม

6.4 คณะผู้ประเมินภายนอกลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม (Site Visit) เพื่อประชุมเสวนา สร้างสรรค์ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพกับบุคลากร หลักฐานเชิงประจักษ์ และหน่วยงาน/บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพิ่มเติม รวมทั้งทำการรายงานผลประเมินด้วยวาจา

6.5 คณะผู้ประเมินภายนอกจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก (EQA Report) พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การศึกษา แล้วจัดส่งให้ สมศ. เพื่อพิจารณาให้การรับรองผลการประเมิน จากนั้น สมศ. จะจัดส่งให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือ หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ภายในระยะเวลา 7 วัน นับถัดจากวันที่คณะกรรมการบริหาร สมศ. ให้การ รับรองผลการประเมิน

กล่าวโดยสรุป การประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 (พ.ศ. 2559 – 2563) ให้สถานศึกษาทุกแห่ง ปฏิบัติหน้าที่ โดยเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด เมื่อมีความพร้อมรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ให้ส่งรายงานการประเมินตนเองต่อ สมศ. การประเมิน ประกอบด้วยคณะผู้ประเมิน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับสถานศึกษาทุกระดับและทุกกลุ่มประเภท วิธีการประเมิน มุ่งเน้นการประเมินคุณภาพเชิงประจักษ์ทั้งด้านข้อมูล และการลงพื้นที่ เพื่อให้เกิดการประเมินที่สร้างสรรค์ ครอบคลุม และมุ่งเน้นคุณภาพตามบริบทของสถานศึกษานั้นเอง

กรอบมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กรอบมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มี 3 มาตรฐาน คือ

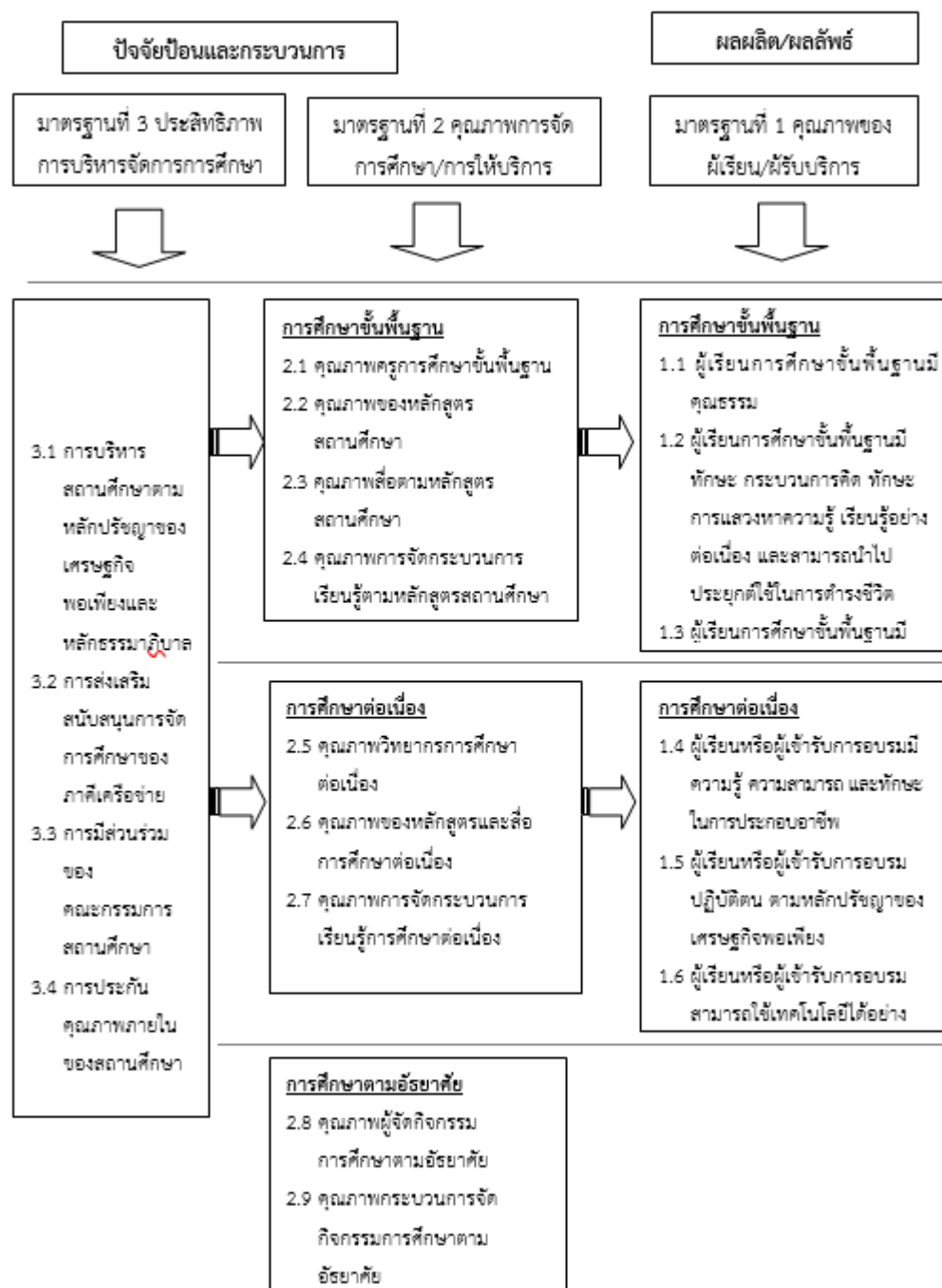
1. มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ เป็นการให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงานที่เป็นผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาและการให้บริการของสถานศึกษาที่ดำเนินการ โดยเฉพาะที่เกิดกับผู้เรียน/ผู้เข้ารับการอบรม/ผู้รับบริการ ซึ่งสถานศึกษาต้องเป็นผู้กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน/ผู้เข้ารับการอบรม/ผู้รับบริการ เพื่อให้เป็นไปตามศักยภาพและบริบทของสถานศึกษา และต้องผ่านความเห็นชอบจากสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

2. มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ เป็นการให้ความสำคัญกับบุคลากร กระบวนการจัดการศึกษา ที่ทำให้เกิดกิจกรรมตามพันธกิจ บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียน/ผู้รับบริการ เป็นสำคัญ ได้แก่ ครู วิทยากร ผู้จัดกิจกรรม หลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมของการจัดการศึกษา/การให้บริการ การวัดและการประเมินผล เป็นต้น

3. มาตรฐานที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา เป็นการให้ความสำคัญกับผู้บริหารในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชา หรือหน่วยงานในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา

ทั้งนี้ กรอบมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้ง 3 มาตรฐาน จะเป็นมาตรฐานที่สถานศึกษาจะใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถใช้แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หรือสถานศึกษาสามารถจัดทำแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขึ้นใหม่ได้โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามศักยภาพและบริบทของสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งแต่ละมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่กำหนดมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ตั้งแต่ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยเริ่มต้นตั้งแต่มาตรฐานประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา มาตรฐานที่เป็นคุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ ซึ่งจะส่งผลต่อมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ ดังแผนภาพ

ภาพ 2 ระบบบริหารจัดการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

ที่มา: สำนักงาน กศน., 2561, หน้า 8

มาตรฐานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ

คำอธิบายมาตรฐาน

คุณภาพของผู้เรียน/ผู้รับบริการ พิจารณาจากผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้เข้ารับการอบรม ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาใน ปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักการและจุดมุ่งหมายของการศึกษาต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงพระบรมราโชบายด้าน การศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. นโยบาย จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์และเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี พิจารณาได้จากตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวบ่งชี้ 1.1 ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.1 : คุณธรรมของผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาจาก สภาพคุณงามความดีของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ โครงการ หรือกิจกรรม ของสถานศึกษา เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สะอาด สุภาพ กตัญญู กตเวที ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีน้ำใจ มี วินัย) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความเป็นประชาธิปไตย) และสอดคล้อง กับพระบรมราโชบายด้านการศึกษา

ตัวบ่งชี้ 1.2 ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีทักษะกระบวนการคิด ทักษะการ แสวงหาความรู้ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.2 : ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของผู้เรียน พิจารณาจาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการสืบเสาะหาข้อมูล การสรุป ประมวลและสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงานและการ ประกอบอาชีพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องตระหนักและพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายของ หลักสูตร

ตัวบ่งชี้ 1.3 ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้พื้นฐาน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.3 : ความรู้พื้นฐานของผู้เรียน พิจารณาจากความรู้ ความสามารถ และมีทักษะตามสาระการเรียนรู้ รวมทั้งการนำความรู้ ความสามารถ ไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงาน และการประกอบอาชีพ

การศึกษาต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ 1.4 ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.4 : ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม พิจารณาจากการนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียนตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป

ตัวบ่งชี้ 1.5 ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.5 : การปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ซึ่งจัดในลักษณะฝึกอบรม

ตัวบ่งชี้ 1.6 ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.6 : ความสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม พิจารณาจากความรู้ในการใช้เทคโนโลยี และสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

การศึกษาตามอัธยาศัย

ตัวบ่งชี้ 1.7 ผู้รับบริการได้รับความรู้และ/หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการการศึกษาตามอัธยาศัย

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 1.7 : ความรู้และ/หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ พิจารณาจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

2. มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ

คำอธิบายมาตรฐาน

คุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ พิจารณาจากปัจจัยป้อนและกระบวนการที่ส่งผลให้ผู้เรียน/ผู้รับบริการ มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา

นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมตามอัธยาศัยของสถานศึกษา ตามตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. คุณภาพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.1 :

ครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้ทำหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณภาพครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการใช้หลักสูตรศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้ ผลัดหรือเลือกใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร

2. คุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.2 :

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลของสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในสถานศึกษา ชุมชน และสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งต้องไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ และสิทธิมนุษยชน

คุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และความต้องการของผู้เรียน บุคคล หรือชุมชน โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

3. คุณภาพสื่อตามหลักสูตรสถานศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.3 :

สื่อตามหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งครูสามารถพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือเลือกใช้สื่อต่าง ๆ และข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

คุณภาพสื่อตามหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจากสื่อที่มีความสอดคล้องตามหลักสูตรสถานศึกษา วิธีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ง่าย ชัดเจน ทบทวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรสถานศึกษา

4. คุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.4 :

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การออกแบบและจัดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งครูและผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ เลือกวิธีเรียน โดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น เอกสาร สื่อเทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญา รวมทั้งเลือกวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถสอดคล้องตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเนื้อหารายวิชา อันจะส่งผลต่อการบรรลุจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

คุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา พิจารณาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การศึกษาต่อเนื่อง

5. คุณภาพวิทยาการการศึกษาต่อเนื่อง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.5 :

วิทยาการการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้เป็นวิทยาการการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ที่จัดในรูปแบบกลุ่มสนใจ ชั้นเรียนวิชาชีพ และการฝึกอบรม

คุณภาพวิทยาการการศึกษาต่อเนื่อง พิจารณาจากความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีคุณภาพ โดยเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และปฏิบัติงานในการบริหารจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้น ๆ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6. คุณภาพของหลักสูตรและสื่อการศึกษาต่อเนื่อง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.6 :

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง แผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษา ต่อเนื่องในด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ที่จัดในรูปแบบกลุ่มสนใจ ชั้นเรียนวิชาชีพ และการฝึกอบรม

คุณภาพของหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง พิจารณาจากหลักสูตรหรือโปรแกรม การเรียนรู้ในรูปแบบหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคมและชุมชน ที่สถานศึกษาพัฒนาหรือจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน มีความยืดหยุ่นด้านเนื้อหาสาระ ระยะเวลาเรียน และสถานที่ตามความต้องการ ความจำเป็น การเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตามนโยบายของรัฐ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สื่อการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งวิทยากรนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การฝึกอบรม

คุณภาพสื่อการศึกษาต่อเนื่อง พิจารณาจากสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้องและทันสมัย และสอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

7. คุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.7 :

การจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมและชุมชน ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความพร้อมของผู้เรียน โดยสามารถบูรณาการวิธีการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

คุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง พิจารณาจากการออกแบบและการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคมและชุมชน ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะทางวิชาชีพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต และเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

การศึกษาตามอัธยาศัย

8. คุณภาพผู้จัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.8 :

ผู้จัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง บุคลากรของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาให้ทำหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย

คุณภาพผู้จัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย พิจารณาจากบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ทำงานอย่างเป็นระบบ มีการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการปรับปรุงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับความรู้และหรือประสบการณ์ ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมหรือโครงการ

9. คุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 2.9 :

กระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตประจำวันของผู้รับบริการ ซึ่งทำให้สามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

คุณภาพกระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย พิจารณาจากการออกแบบกิจกรรม สื่อ นิทรรศการ และอื่น ๆ ที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคมและชุมชน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความสนใจ ศึกษา เรียนรู้ หรือทดลองปฏิบัติ ทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้และประสบการณ์

3. มาตรฐานที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา

คำอธิบายมาตรฐาน

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา พิจารณาจากคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป รวมทั้งการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ส่งผลให้ปัจจัยและกระบวนการต่าง ๆ ของสถานศึกษาดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียน และผู้รับบริการ มีคุณภาพตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาของระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

3.1 การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาล

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 3.1 : การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาล พิจารณาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานของสถานศึกษา

4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยในแต่ละด้านต้องคำนึงถึงหลักภูมิคุ้มกันอย่างรอบรู้ที่ต้องมีและใช้กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่าง ๆ รองรับการปฏิบัติงาน (นิติธรรม) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ผู้เรียน ผู้รับบริการ เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน (ความโปร่งใส) ซึ่ง อาจมาจากกระบวนการที่ให้ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วม ตั้งแต่การร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ และร่วมประเมินผลตามภารกิจงานที่เหมาะสม (การมีส่วนร่วม) โดยในแต่ละกิจกรรมที่สถานศึกษาจะดำเนินการนั้น ให้คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีกระบวนการเป็นเหตุเป็นผล (ความคุ้มค่า) สามารถตอบโจทย์ความพอประมาณตรงกับความต้องการที่ของสถานศึกษา (ความ รับผิดชอบ) ที่จะส่งผลต่อคุณธรรมในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม ทั้งนี้ ผู้บริหารต้องนำบุคลากรของสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ที่ยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม และเป็น ตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สังคม ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียน ผู้รับบริการ พัฒนาดตนเองไป พร้อมกันในด้านความซื่อสัตย์ จริงใจ ชยัน อดทน มีระเบียบ วินัย และประกอบอาชีพที่สุจริต (คุณธรรม)

3.2 การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของภาคีเครือข่าย

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 3.2 : การส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของภาคี เครือข่าย พิจารณาจากความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย ระหว่างสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. กับบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่น รวมทั้งสถานศึกษาอื่น ที่มีได้สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อร่วมจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานร่วมกันในการส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน

3.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 3.3 : การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาจากการทำหน้าที่ของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ในการให้ คำปรึกษา พิจารณาให้ข้อเสนอแนะในแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แผนปฏิบัติการ ให้ ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการระดมทุนทางสังคมและ ทรัพยากรจากชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ติดตามและเสนอแนะผลการดำเนินงาน

3.4 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำอธิบายตัวบ่งชี้ 3.4 : การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พิจารณาจากการกำหนดองค์ประกอบในการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กันเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา/การให้บริการของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555

สภาพทั่วไปของสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน

สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 ปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ 178 ถนนลำพูน-ริมปิง ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โทรศัพท์ : 0-5351-1295 โทรสาร : 0-5356-1255 โดยสำนักงาน กศน. ได้กำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน กศน.จังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551:31-37)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการ ของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัด รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1 จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามสภาพของท้องถิ่น และชุมชน

1.2 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.3 วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรร เงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.4 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

1.5 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบตามที่กฎหมายกำหนด

1.6 ส่งเสริม สนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา

1.7 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

1.8 ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัด และพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1.9 ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.10 พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และภาคีเครือข่าย

1.11 ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

1.12 กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

1.13 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย

- 1) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองลำพูน
- 2) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอป่าซาง
- 3) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านโฮ่ง
- 4) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเวียงหนองล่อง
- 5) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านธิ
- 6) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแม่ทา
- 7) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุ่งหัวช้าง
- 8) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลี้

2. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มี อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ.2551:2-37)

2.1 จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2.2 ส่งเสริม สนับสนุน และประสานภาคีเครือข่าย เพื่อการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย

- 2.3 ดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
- 2.4 จัด ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่
- 2.5 จัด ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.6 วิจัยและพัฒนาคุณภาพหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ และมาตรฐานการศึกษานอกระบบ
- 2.7 ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้แลประสบการณ์
- 2.8 กำกับ ดูแล ตรวจสอบ นิเทศภายใน ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.9 พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.10 ระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.11 ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
- 2.12 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สนั่น ใจโชติ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า องค์ประกอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การประเมินคุณภาพและจัดทำรายงาน (2) การบริหารจัดการแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (4) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่อง (5) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา และ (6) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบต่าง ๆ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การประเมินคุณภาพและจัดทำรายงาน สถานศึกษามีการวางแผนและกำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในที่ชัดเจน มีเครื่องมือประเมินคุณภาพภายในที่ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา โดยทุกมาตรฐานและทุกตัวบ่งชี้สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและ

เหมาะสม ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งโดยได้รับความร่วมมือจาก ครูและบุคลากรรวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานต้นสังกัด มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านข้อมูลเอกสารหลักฐาน ร่องรอยการดำเนินงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำรายงานและนำผลการติดตามตรวจสอบไปใช้วางแผนดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการ สถานศึกษาจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบ รายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาอย่างชัดเจน ครอบคลุมตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีการเผยแพร่รายงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนสถานศึกษานำข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ จากการเผยแพร่ไปใช้ในการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษาที่แสดงผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการโดยมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 2 การบริหารจัดการแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษากำหนดให้ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่ได้กำหนด มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ ร้อยละ 80 ขึ้นไปของจำนวนโครงการกิจกรรมมีการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในด้านการวางแผนดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผล การบริหารจัดการและการพัฒนาการเรียนการสอนโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมีการกำกับติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและจัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ครอบคลุมถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีความสะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่นๆ จัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารของสถานศึกษาครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้าน

การบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษาจัดระบบการบริหารงานของสถานศึกษา โดยกำหนดให้ผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ความสามารถอย่างชัดเจนและเอื้อต่อการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัย ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สะท้อน คุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนดวิธีการ ดำเนินงานทุกกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับทุกมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้ กระบวนการวิจัยหรือผลการวิจัยหรือข้อมูลที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัด และประเมินผลการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐาน ที่กำหนดไว้ มีการกำหนดการใช้งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และเวลาอย่าง ประหยัดและคุ้มค่าให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของทุกโครงการและกิจกรรมอย่าง มีประสิทธิภาพ มีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นของสถานศึกษา อย่างเป็นระบบโดยใช้เทคนิควิธีที่หลากหลาย ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องครบถ้วนและ ทันสมัยทั้งจากแหล่งข้อมูลเอกสารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สถานศึกษาเสนอแผนพัฒนา การจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบและรับรู้ร่วมกันอย่าง กว้างขวางอย่างมีระบบและแจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่อง ผู้บริหารครูและบุคลากรร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษาให้เป็น องค์การแห่งการเรียนรู้จนเป็นวัฒนธรรมในการทำงานปกติของสถานศึกษาสถานศึกษานำผล การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยวิธีการที่ หลากหลาย และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อนำผลไป ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและ บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการประกัน คุณภาพการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการรักษาสภาพผลการ ประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาให้เป็นระบบในปีการศึกษาต่อไป องค์ประกอบที่ 5 การ กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาสถานศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ประกาศใช้ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดเน้น จุดเด่นที่สะท้อนอัตลักษณ์

และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา โดยได้รับการเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างชัดเจน จัดทำประกาศค่าเป้าหมายแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของทุกมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เหมาะสม โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา สถานศึกษา มีการศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการอย่างครบถ้วน และองค์ประกอบที่ 6 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และมีกระบวนการสร้างความเข้าใจในการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาระดับสถานศึกษา สถานศึกษามอบหมายงานตามความรู้ความสามารถร่วมกัน วางแผนกำหนดภารกิจและปฏิทินการติดตามตรวจสอบ และมีการประสานงานอย่างเป็นระบบ โครงการกิจกรรมของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์มีการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าและผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินงาน

อสิศลา ริยะสาร (2559) ได้ศึกษายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบ 4 ของโรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม โดยนำเสนอผลการศึกษาเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ตาม 8 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 5 การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 7 การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และองค์ประกอบที่ 8 การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ปีการศึกษา 2557 โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 มากกว่าภาคเรียนที่ 1 ร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 1 ครูมีการทำวิจัยชั้นเรียนร้อยละ 80 และมีผลและมีการประเมินผลการดำเนินงาน

โครงการตามแผนงานร้อยละ 100 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการดำเนินงานปีการศึกษา 2557 องค์ประกอบที่ 1 2 และ 3 มีผลคะแนนของการดำเนินงานต่ำกว่าปี 2556 ส่วนผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจต่อผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากต้นสังกัดในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ตอนที่ 2 เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้แก่ 1) เหตุและปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายในด้านผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการมีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถตามภาระหน้าที่และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านงบประมาณมีการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานโครงการ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีการจัดสรรอย่างเป็นธรรม ด้านปัจจัยภายนอกได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ความร่วมมือจากผู้ปกครอง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น และชุมชน ด้านการบริหารจัดการการดำเนินงานเป็นไปตามแผนมีการปฏิบัติตามมาตรฐาน 2) เหตุและปัจจัยที่ถูกรั้ง ได้แก่ ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่เข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ไม่มีทักษะการจัดการสารสนเทศ ภาระงานของครูมากและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านวัยวุฒิ ด้านความคิดและการทำงาน งบประมาณลดน้อยลงตามจำนวนนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์มีระบบการจัดเก็บที่ยังไม่ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อการใช้งาน ผู้ปกครองฐานะยากจน นโยบายการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อยตามหน่วยงานต้นสังกัดทำให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาลและขาดการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานภายนอก ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในปีการศึกษา 2559 ถึง 2560 มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ วิสัยทัศน์กำหนดไว้ว่าภายในปี 2560 โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคมมีระบบการประกันคุณภาพภายในระดับดีเยี่ยม และผลงานประเมินคุณภาพสถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน 4 ยุทธศาสตร์คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการบริหารจัดการและการนิเทศภายในเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้และเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างความร่วมมือและสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

มะลิวัลย์ จันทร์โสภา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต ในกรุงเทพมหานคร ตาม การรับรู้ ของบุคลากรครู พบว่า กศน. เขต ในกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับการ ดำเนินงานจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพ การศึกษา และด้านการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรครูมีการรับรู้ต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการ ควบคุมคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดทำ แผน โครงการหรือกิจกรรมได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การกำหนด บทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้บุคลากรดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นสายลักษณะอักษร การ จัดทำโครงการและกิจกรรมพร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่สามารถนำสู่ การปฏิบัติได้ชัดเจน ส่วนเรื่องที่มีการดำเนินงานน้อยกว่ารายการอื่น ๆ คือ การให้บุคลากร ชุมชน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมร่วมคิด วิเคราะห์และตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปี 2) ด้านตรวจสอบ ทบทวน คุณภาพการศึกษา พบว่า มีการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการกระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการพัฒนากรอบการประเมินภายใน พร้อมทั้งปรับปรุงเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา การปรับปรุงการทำงานให้ได้มาตรฐานตามที่สถานศึกษากำหนด การให้ความ ร่วมมือด้านเอกสารและหลักฐานข้อมูลเพื่อรองรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนรายการที่มีการ ดำเนินงานน้อยกว่ารายการอื่น ๆ คือ สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว 3) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า มี การ ดำเนินงานการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการผดุงระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาโดยมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ PDCA การมีเอกสารรายงานการประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองได้ อย่างเป็นระบบ มีหลักฐานสนับสนุนอย่างน่าเชื่อถือ ส่วนรายการที่มีการดำเนินงานน้อยกว่า รายการอื่น ๆ คือ สถานศึกษากำหนดให้การประเมินทุกมาตรฐานใช้วิธีการและเครื่องมือที่ หลากหลายและเหมาะสม ส่วนผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต ในกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของ บุคลากรครูที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันทั้งด้านขนาดของ กศน. เขต ในกรุงเทพมหานครที่ครู

ปฏิบัติงานและตำแหน่งของบุคลากรครู พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ นั่นคือ ครูที่มาจาก กศน.เขต ในกรุงเทพมหานครที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกันและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความเห็นว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ กศน.เขต ในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน รวมถึงมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน คือควรจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดทำคู่มือระบบการทำงาน ควรปรับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกให้สอดคล้องกับบริบทของตนเองและควรปรับปรุงและพัฒนา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ควรนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา นำผลการนิเทศไปใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน และควรจัดอบรมให้ความรู้ เสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการประกันคุณภาพให้กับบุคลากรในสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา ควรนำข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินมาพัฒนาและปรับปรุง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเหมาะสม ควรประเมินตามสภาพจริง ควรมีการนิเทศ ให้ความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ การประเมินก่อนการดำเนินงานการประกันคุณภาพ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษา และควรมีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี อย่างต่อเนื่อง

ปิยะวัฒน์ ศรีจริยคุณ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทักษะคติ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การมีส่วนร่วมของบุคลากร การเก็บรวบรวมข้อมูลและระบบงานสารสนเทศ และความพร้อมด้านทรัพยากร และงบประมาณ ผลการศึกษาด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับดีภาวะผู้นำมีความสำคัญยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้นำจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน และยังแสดงให้เห็นว่าผู้นำในหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความมุ่งมั่นและตั้งใจอย่างแน่วแน่ ในการที่จะพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ทั้งทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา บริหารจัดการและมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น คอยติดตามดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง ผลการศึกษาด้านความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เพราะหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกคนเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาการสร้าง ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงบุคลากรต้องการที่จะศึกษาทฤษฎีการ ตรวจสอบและการประเมิน ทำให้สามารถร่วมมือกันพัฒนามาตรฐานการศึกษาจนเกิด ประสิทธิภาพของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีในภาพรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก คือ บุคลากรทุกคนยอมรับและปฏิบัติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อการประกัน คุณภาพให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงบุคลากรทุกคนยอมรับหน้าที่ ความรู้ความสามารถของ เพื่อนร่วมงาน และยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องวางแผนและทำงานร่วมกันแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มงานต่าง ๆ ผลการศึกษาด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและ ระบบงานสารสนเทศของวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด อุบลราชธานี ในภาพรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยมีการวางแผนเตรียม ความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดระบบสารสนเทศ มีการจัดระบบ สารสนเทศที่มุ่งเก็บข้อมูลร่องรอยหลักฐาน และนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศมาใช้ ประกอบการวางแผนดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีความถูกต้อง เป็น ปัจจุบัน และสะดวกในการนำไปใช้ เพื่อให้มีการนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศมาใช้ดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี มีพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศเป็นอย่างดี ซึ่งเป็น ส่วนช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารและเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด อุบลราชธานี ผลการศึกษาด้านความพร้อมด้านทรัพยากรและงบประมาณของวิทยาลัยสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ย ระดับมากบุคลากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิทยาลัยมีการนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ประโยชน์อย่าง คุ่มค่า มีอาคารเพียงพอต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ภายในวิทยาลัยที่เอื้อต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยมีความเป็นระเบียบ ร่มรื่น สะอาดสวยงามและปลอดภัย นั้นแสดงให้เห็นว่าวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการเตรียมความ พร้อมด้านทรัพยากร และงบประมาณในการประกันคุณภาพการศึกษา จึงได้สนับสนุน ปรับเปลี่ยนพัฒนาในด้านทรัพยากรและงบประมาณ ให้เกิดความพร้อม เพื่อให้การดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาสูงสุด ซึ่งปัจจัยทั้งหมดจะมีส่วนช่วยในการดำเนินการประกัน

คุณภาพการศึกษาให้เกิดผลของการประกันคุณภาพการศึกษาในทางที่ดีขึ้น และเป็นส่วนช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหาร

ณัฐกานต์ ชุ่มใจ (2558) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสภาพการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินงานตามรูปแบบกระบวนการบริหาร งานอย่างมีคุณภาพหรือวงจร PDCA และเป็นไปตามกระบวนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศของสำนักทดสอบทางการศึกษาใน 7 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนเพื่อจัดระบบข้อมูล 2) การสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การตรวจสอบข้อมูล 5) การประมวลผลข้อมูล 6) การนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ 7) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ ส่วนปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ มีดังนี้ คือ บุคลากรผู้รับผิดชอบขาดความพร้อมในด้านการวางแผนข้อมูลสารสนเทศ งบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะใช้ตามแผนที่กำหนดไว้ ครูขาดความรู้ความเข้าใจการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลสำหรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่เป็นระบบ การตรวจสอบข้อมูลไม่มีความต่อเนื่อง บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ในการประมวลผลข้อมูล เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ปัญหาก็ยังเกี่ยวกับ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอก ไม่มีคอมพิวเตอร์เฉพาะที่ใช้สำหรับจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ส่งผลให้ระบบสืบค้นข้อมูลไม่มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดระบบสารสนเทศ มีดังนี้ 1) บุคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบและครอบคลุม ทันต่อการใช้งาน 2) เครื่องมือที่นำมาประยุกต์ใช้ต้องมีความเที่ยงตรง ชัดเจน เข้าใจง่าย ทันสมัย มีความหลากหลาย สามารถจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศได้อย่างครอบคลุมและเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา 3) จัดสรรคอมพิวเตอร์เฉพาะและมีสมรรถนะสูง เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน 4) ตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศทุกครั้งที่มีการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีความเที่ยงตรงและเป็นปัจจุบัน 5) ประมวลผลข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบและรวบรวมให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ทันตามกำหนดเวลาการใช้งาน 6) ข้อมูลสารสนเทศที่นำเสนอต้องครอบคลุมและตรงตามมาตรฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษา และ 7) จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไว้เป็นหมวดหมู่ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

กิริยาลักษณ์ สงอนรงค์ (2557) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการประกันคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและแผนปฏิบัติงานประจำปี ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ด้านการเสนอรายงานต่อต้นสังกัดภาคีเครือข่ายและสาธารณชน ด้านการนำผลการประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการจัดทำระบบสารสนเทศ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่าทุกด้านมีระดับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าทุกด้านมีระดับปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกด้าน โดยด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดทำระบบสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสามคือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ขอค้นพบด้านการเสนอแนวทางแต่ละด้านดังนี้ 1) ควรจัดให้มีมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่เป็นลักษณะเฉพาะของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอและต้องดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในและสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของมาตรฐานการบริหาร 2) ในการจัดทำแผนแต่ละครั้ง ควรสร้างความตระหนักและให้ความรู้และความเข้าใจแก่บุคลากรในการดำเนินงานจัดทำแผน โดยยึดแนวคิดการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหาร

จัดการ การมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่มีคุณภาพทุกด้าน บนพื้นฐานของการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ควรจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม โดยเฉพาะยึดกิจกรรม/โครงการที่พัฒนาผู้เรียนมา ดำเนินการเร่งด่วนเพื่อวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและควรมีการตรวจสอบ นิเทศและปรับปรุง แผนปฏิบัติการในระยะเวลาสั้น เช่น ตรวจสอบ เป็นรายไตรมาส เพื่อประเมินโครงการและปรับปรุงผลการปฏิบัติงานให้เกิดความคุ้มค่า 4) จะต้องมีการตรวจสอบจากบุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เช่น การติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สำนักงาน กศน. จังหวัด ต้องแต่งตั้ง บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมานิเทศเพื่อให้สามารถนำผลการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบมาพัฒนาการดำเนินงานต่อไป 5) มาตรฐานจากสองหน่วยงาน คือหน่วยงานต้นสังกัด 26 ตัวบ่งชี้ สมศ.12 ตัวบ่งชี้ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความซ้ำซ้อน จึงสมควรปรับปรุงมาตรฐานการประเมินโดยใช้มาตรฐานเดียวอาจจะใช้ของ สมศ.หรือของ กศน. เพื่อลดภาระการปฏิบัติงานด้านการประเมินคุณภาพ 6) สถานศึกษาต้องดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและควรเขียนรายงานใน 2 แบบ แบบแรกเป็นการเขียนรายงานที่มีความละเอียดเน้นในเชิงวิชาการ เพื่อใช้สำหรับรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ 7) สถานศึกษาควรเสนอรายงานต่อต้นสังกัดภาคีเครือข่ายและสาธารณชนทุกกิจกรรมการดำเนินโดยละเอียดพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง 8) ควรนำเสนอผลการประเมินทั้งผลการประเมินภายในและผลการประเมินภายนอกให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบและจัดทำประชาพิจารณ์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกครั้งที่ทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำผลการประเมินมาร่วมคิด ร่วมทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 9) ข้อมูลสารสนเทศที่สถานศึกษานำมา รายงานผลการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ การนิเทศติดตามผล และผลของการจัดกิจกรรม ควรนำข้อมูลที่ได้มาโดยตรง มาจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอาจจะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหาร สถานศึกษาสำหรับผู้บริหาร และใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของบุคลากรเพื่อให้เกิดความ สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงตรงของข้อมูลที่จะเรียกใช้ได้และเป็นระบบ 10) ควรเปิดโอกาสทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและควรสนับสนุนให้มีส่วนร่วม

ในการตรวจสอบด้านงบประมาณการใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

อังศนา สุทธิฤทธิ, ธนีนาถ ณ สุนทร และพิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา (2557) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนการรายงานผลการประเมินตนเอง พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ควรอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกคน และพาไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็งทั้งระบบ เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในทุกะดับงานและ ควรอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีโครงการและการประเมินแผนงาน โครงการรวมทั้งแนวทางในการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

นารี โม่งประณีต (2557) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามทฤษฎีวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทฤษฎีวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน แผลผลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดย บุคลากรภายในสถานศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแผนอย่างชัดเจน การจัดตั้งอำนวยการความสะดวกให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามแผนได้

อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศงานอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการใช้งบประมาณในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแผนที่กำหนด มีการวิเคราะห์ผลในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจนเป็นระบบ และมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ มีการจัดทำสารสนเทศที่สะท้อนผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม และมีการนำผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในไปวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไปอย่างต่อเนื่อง

อัมพวัน ประพงษ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลำปาง พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านควบคุมคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษามีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาที่ชัดเจน ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือปรับปรุงเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา ปัญหาที่พบด้านควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ บุคลากรไม่เห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ด้านตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือ บุคลากรขาดทักษะในการจัดเก็บ และรักษาเครื่องมือตรวจสอบการศึกษาเพื่อให้สะดวกในการค้นหา และด้านประเมินคุณภาพการศึกษา คือ การประเมินคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการประเมิน ไม่สอดคล้องกับบริบท กศน. สำหรับแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ ควรมีการเตรียมความพร้อม สร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้แก่บุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบให้มีความชัดเจน ปฏิบัติแผนที่ได้กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง กำกับติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพ PDCA เพื่อพัฒนางานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีการวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพทุกครั้งและระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ หาแนวทาง ในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข เน้นการมีส่วนร่วมของทุก ๆ ฝ่ายในสถานศึกษา

พัชรินทร์ ปินตาวงศ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอใน

จังหวัดลำปาง ซึ่งศึกษากับสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 เมื่อมองปัญหาการดำเนินการสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารการศึกษาออกโรงเรียน พบว่า สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนมีแนวทางการดำเนินงานไม่เหมือนกัน มีรูปแบบที่หลากหลาย ผู้บริหารบางแห่งรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานน้อย และผู้บริหารยังไม่มี ความชัดเจนในการบริหารงานเรื่องการประกันคุณภาพภายใน ส่งผลให้การดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในไม่ต่อเนื่อง แนวทางการแก้ปัญหา เห็นว่าควรสร้างความเข้าใจให้บุคลากรทราบตรงกันหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างต่อเนื่องถึงแนวทางสร้างกระบวนการทำงานที่ไม่ซับซ้อน โดยควรวางรูปแบบที่เป็นของสถานศึกษาเอง ควรมีการอบรมให้กับบุคลากรและทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ และให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติหาอัตลักษณ์ศักยภาพของสถานศึกษา เปลี่ยนระบบการทำงานให้สามารถทำงานเชิงบูรณาการ ทุกคนสามารถทำงานทดแทนกันได้ เมื่อผู้รับผิดชอบไม่อยู่ ด้านการสร้างที่มประกันคุณภาพสถานศึกษา พบว่า บุคลากรยังไม่เข้าใจการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในไปในทิศทางเดียวกัน หลากหลายรูปแบบ การรับรู้ในแต่ละมาตรฐานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน มีจำนวนบุคลากรน้อย แต่ภาระงานที่รับผิดชอบมีมาก การสร้างที่มงานอยู่ในเขตจำกัด บางสถานศึกษาขาดความสามัคคี บุคลากรไม่มีความรู้ การวางที่มประกันคุณภาพยังไม่มีประสิทธิภาพ แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ เห็นว่าควรสร้างที่มประกันคุณภาพที่มีแนวทาง รูปแบบการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ควรสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงาน มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จัดโครงการพัฒนาบุคลากรทางด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือประชุมพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน พบว่าบุคลากรบางคนยังขาดความรู้ และความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำ ตรวจสอบ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสมบูรณ์ ชัดเจน ไม่มีแนวทางในการจัดทำแผน และขาดการติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง แนวทางการแก้ปัญหา เห็นว่า ควรศึกษาขั้นตอน กระบวนการในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพก่อน ควรกำหนดให้มีการปรับแผน ทบทวนแผนอย่างต่อเนื่อง ขอผู้เชี่ยวชาญจากต้นสังกัดเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรเห็นความสำคัญ ให้ความรู้ ความเข้าใจและจัดประชุมการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยให้เครือข่ายมีส่วนร่วมด้านการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าบุคลากรขาดความเข้าใจในการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอย่างแท้จริง ไม่มีการนำคู่มือมาใช้ใน

การปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีแกนนำที่เหมาะสมในการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและการจัดทำคู่มือของแต่ละกลุ่มงานขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดให้มีการอบรมการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบประกันคุณภาพภายใน ของความร่วมมือจากสถานศึกษาอื่น หรือการถ่ายทอดจากผู้มีความรู้ แ่่งหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำคู่มือให้ชัดเจนและศึกษาการทำคู่มือและนำมาใช้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ด้านการดำเนินการตามคู่มือการปฏิบัติงาน โดยใช้กระบวนการวงจรเดมมิ่ง (PDCA) พบว่าบุคลากรไม่ได้ใช้คู่มือการปฏิบัติงานเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ไม่เป็นไปตามขั้นตอน หรือขาดบางขั้นตอน บางกลุ่มงานไม่มีคู่มือในการดำเนินงานและขาดการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานจึงยังไม่บรรลุเป้าหมาย แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการปฏิบัติงานตามคู่มือการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จัดทำคู่มือให้ครบทุกกลุ่มงาน มีการกระตุ้นและสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรในการใช้คู่มือดำเนินงานและจัดทำแผนการนิเทศติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ด้านการสร้างระบบการประเมินภายในเป็นวัฒนธรรมองค์กรคุณภาพ ตามวงจร PDCA พบว่าการปฏิบัติงานไม่ครบขั้นตอนกระบวนการ PDCA บุคลากรขาดความรู้และวิธีการสร้างระบบการประกันคุณภาพภายในที่เป็นระบบและชัดเจน แต่ละโครงการ/กิจกรรมไม่มีการสรุปผลการปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน งานเดิมยังมีค้างและมีงานใหม่ ๆ เข้ามาอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการสร้างระบบที่ชัดเจน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร ให้ตระหนักในการปฏิบัติงานอย่างครบวงจรคุณภาพ ควรมีการสรุปโครงการ/กิจกรรมให้เป็นปัจจุบันเพื่อนำข้อสรุปมาปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงาน มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มงานและสร้างข้อตกลงร่วมกันในการสร้างระบบการประเมินภายในเป็นวัฒนธรรมองค์กร ด้านการขอรับการประเมินภายนอก จากส่วนกลาง ทั้งการเตรียมบุคลากร/เครือข่าย การจัดระบบเอกสาร อาคารสถานที่ พบว่ายังไม่มีการเตรียมพร้อมในการทำงานที่ครบถ้วนสมบูรณ์ เมื่อมีการขอรับการประเมินจะมีปัญหาในด้านการเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่ไม่เป็นระบบ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการทบทวนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะก่อนการขอรับการประเมินภายนอก ควรมีการจัดระบบเอกสารตามโครงสร้างกลุ่มงานให้เป็นระเบียบ ชัดเจน สามารถค้นหาได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว

งานวิจัยต่างประเทศ

Adegbesan (2010, อ้างถึงใน มะลิวัลย์ จันทร์โสภา, 2558) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดตั้งระบบประกันคุณภาพการศึกษาในไนจีเรีย งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงแนวคิดของการประกันคุณภาพและกลยุทธ์สำหรับการสร้างการประกันคุณภาพการศึกษา และบทบาทผู้บริหาร

การศึกษา ในการประกันคุณภาพในไนจีเรีย ผลการศึกษา พบว่า สถาบันการศึกษาต่างๆ ที่มีคุณภาพในประเทศไนจีเรีย ไม่เน้นที่ผู้บริหารการศึกษาอย่างเดียว แต่ต้องมีผู้ปกครอง หน่วยงานทางศาสนา และองค์กรพัฒนาเอกชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

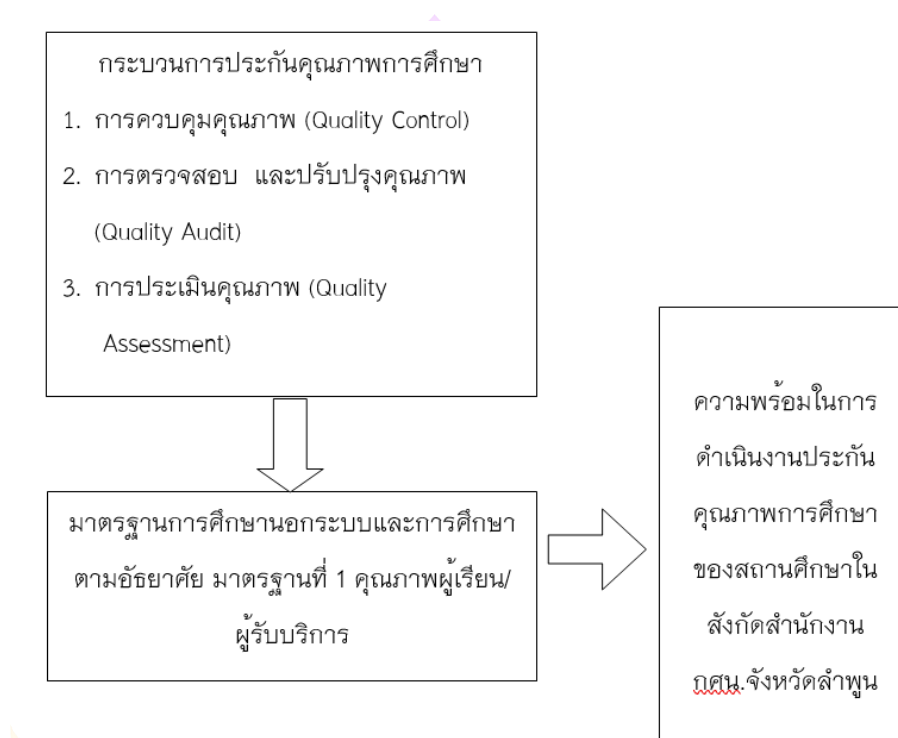
Sender, J. R. and Other (1995, อ้างถึงใน กิริยาลักษณ์ สงณรงค์, 2557) ได้สังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับโมเดลการประเมินโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่าในสหรัฐอเมริกามีการประเมินโรงเรียนมาเป็นเวลา 150 ปี มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องของทั้งกลุ่มครูอาจารย์ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียนการประเมินโรงเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ดีกระบวนการประเมินโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2 ประการคือ 1) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจและ 2) การใช้เกณฑ์การตัดสินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียนแนวทางการประเมินโรงเรียนของสหรัฐอเมริกามี 4 รูปแบบคือ 1) การประเมินเพื่อการรับรองวิทยฐานะที่บุคลากรในโรงเรียนหาการศึกษาตนเองโดยอิงเกณฑ์การประเมินที่กำหนดและจะมีการตรวจเยี่ยมภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งจากสมาคมระดับภาคหรือระดับรัฐ 2) การประเมินโรงเรียนตามข้อกำหนดของรัฐเพื่อสนองต่อข้อเรียกร้องของสาธารณชน 3) การประเมินโรงเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกระบวนการที่เสริมการประเมินแบบที่สองและสนองต่อข้อเรียกร้องของชุมชนในท้องถิ่น 4) การประเมินโรงเรียนโดยกลุ่มบุคคลในท้องถิ่นรัฐและภูมิภาคตามเสียงเรียกร้องของประชาชน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการควบคุมคุณภาพของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาและรับผลผลิตจากการจัดการศึกษา ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการควบคุมการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกทุกฝ่ายในสถานศึกษานั้นเอง

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

กรอบที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาตามขอบข่ายดังนี้

ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน และเพื่อนำข้อมูลปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ให้แก่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน โดยมีรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรในการศึกษา

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรในการศึกษา คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองลำพูน กศน.อำเภอป่าซาง กศน.อำเภอเวียงหนองล่อง กศน.อำเภอบ้านโฮ่ง กศน.อำเภอลี้ กศน.อำเภอทุ่งหัวช้าง กศน.อำเภอแม่ทา และกศน.อำเภอบ้านธิ

ผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน	8 คน
ครู กศน.	จำนวน	103 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	111 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพร้อมของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (checklist) ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scale) คือ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อตามลำดับดังนี้ (มะลิวัลย์ จันทร์โสภา, 2558, น. 42)

ระดับ 5 หมายถึง	มีความพร้อมอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีความพร้อมอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีความพร้อมอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีความพร้อมอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง	มีความพร้อมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open – ended questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อนำมาสร้าง แบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำ

3. สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดตัวแปรที่ศึกษาและให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา 2) การตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษา และ 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำข้อเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุง นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้คัดเลือกผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. นายนรินทร์ ปาระมี ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. นางปราณี อร่ามดิษฐ์รัตน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ อาจารย์วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อคำถาม กับนิยามศัพท์ ตัวแปรที่มุ่งศึกษา และความถูกต้อง เหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำแบบสอบถามมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence, IOC) ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ความเที่ยงตรงของข้อคำถามแต่ละข้อแล้วตัดสินว่าข้อความ ในแบบสอบถามเป็นข้อความที่มีความหมายไปในทางบวกหรือลบ ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทุกฉบับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0

1. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด 30 คน แล้วนำมาหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งผู้วิจัย ได้ทดลองใช้กับ กศน.อำเภอเถิน สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำปาง ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.82

2. นำเสนอผลการทดลองใช้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร และครู คุนยการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 8 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 111 คน ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร และครู คุนยการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 8 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 111 คน
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน เสนอต่อผู้บริหารคุนยการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและอนุญาตให้ครูในสังกัดให้ข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริง และรับคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไปวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลคำนวณหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยการแปลผลตามเกณฑ์ (อัมพวัน ประพงษ์, 2556, น. 67) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายความว่า	มีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายความว่า	มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายความว่า	มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายความว่า	มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายความว่า	มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน และเพื่อรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้กลุ่มประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กศน. จำนวน 111 คน และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัย และแปลความหมายตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงความถี่และร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=111)

ระดับการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0.90
ปริญญาตรี	99	89.20
สูงกว่าปริญญาตรี	11	9.90
รวม	111	100.00

จากตาราง 1 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 89.2 รองลงมาเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 9.9 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

ตาราง 2 แสดงความถี่และร้อยละ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=111)

ตำแหน่ง	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
ครู กศน.	103	92.80
ผู้บริหารสถานศึกษา	8	7.20
รวม	111	100.00

จากตาราง 2 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่ง ครู กศน. ร้อยละ 92.8 และผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 7.2

ตาราง 3 แสดงความถี่และร้อยละ ประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม (N=111)

ประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (f)	ร้อยละ (%)
ไม่มีประสบการณ์	7	6.30
1 – 5 ปี	34	30.60
6 – 10 ปี	42	37.80
10 ปี ขึ้นไป	28	25.20
รวม	111	100.00

จากตาราง 3 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ 6 – 10 ปี ร้อยละ 37.8 รองลงมาคือ 1 – 5 ปี ร้อยละ 30.6 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.2 และ ไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อ
รับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

ตาราง 4 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพ
ภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
การควบคุมคุณภาพการศึกษา			
1. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมในการวางแผนการพัฒนา และมีข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถประเมินได้ว่ามีผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.76	มาก
การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา			
2. สถานศึกษามีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย ครอบคลุม ทั้ง การจัดโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิด การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	4.02	0.66	มาก
3. สถานศึกษามีการประเมินผู้เรียนจากการส่งเสริม พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะ การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อ คัดเลือก หรือยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้เรียนที่ เป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็นต้นแบบ	3.91	0.71	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

การดำเนินงานด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
4. สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน ที่เป็นการพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ที่แตกต่างหรือหลากหลายตาม คักยภาพและความต้องการ เช่น ค่ายวิชาการ การติวเข้มเติมเต็มความรู้ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น	4.08	0.65	มาก
การประเมินคุณภาพการศึกษา			
5. สถานศึกษามีผลการดำเนินงานจนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบผู้เรียนที่มีคุณธรรม	3.78	0.73	มาก
6. สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงว่าผู้เรียนนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการดำรงชีวิตการทำงาน หรือการประกอบอาชีพ จนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้	4.01	0.64	มาก
7. สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้	3.99	0.63	มาก
รวม	3.95	0.68	มาก

จากตาราง 4 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน แสดงความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับ มาก ทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สถานศึกษามีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้

พื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างกันหรือหลากหลายตามศักยภาพและความต้องการ เช่น ค่าย วิชาการ การติวเข้มเต็มเต็มความรู้ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น ($\mu = 4.08, \sigma = 0.65$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย จัด โครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\mu = 4.02, \sigma = 0.66$) สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงว่า ผู้เรียนนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงาน หรือการประกอบอาชีพ จนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ ($\mu = 4.01, \sigma = 0.64$) สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็น ตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือ โครงการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้ ($\mu = 3.99, \sigma = 0.63$) สถานศึกษามี การประเมินผู้เรียนจากการส่งเสริม พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง เพื่อคัดเลือก หรือยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็น ต้นแบบ ($\mu = 3.91, \sigma = 0.71$) สถานศึกษามีการสรุปข้อมูล สามารถประเมินได้ว่ามีผลการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.86, \sigma = 0.76$) และ สถานศึกษามีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบผู้เรียนที่มีคุณธรรม ($\mu = 3.78, \sigma = 0.73$) ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสามกระบวนการคือการ ควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ มีการ ดำเนินงานที่สัมพันธ์กันและต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงสอดคล้องกัน

ตาราง 5 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาต่อเนื่อง

การดำเนินงานด้านการศึกษาต่อเนื่อง	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน	แปลผล
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	
การควบคุมคุณภาพการศึกษา			
1. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการ ดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่ออาชีพ ของ สถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการ	4.00	0.69	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

การดำเนินงานด้านการศึกษาต่อเนื่อง	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
พัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการประกอบ อาชีพ ความพึงพอใจ			
2. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการ ดำเนินงานด้านการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในปีที่ผ่าน มา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูล สารสนเทศการประเมินผู้เรียนครอบคลุมทั้ง การวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้ จบหลักสูตรอบรมปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ความพึงพอใจ	3.95	0.67	มาก
3. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการ ดำเนินงานตามหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสมของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการ วางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการ ประเมินผู้เรียนทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม ความพึงพอใจ	3.96	0.65	มาก
การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา			
4. สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงถึง ทักษะในการประกอบอาชีพของผู้เรียนหรือผู้ เข้ารับการอบรม หลักสูตรตั้งแต่ 6 ชั่วโมง ขึ้น ไป	3.99	0.61	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

การดำเนินงานด้านการศึกษาต่อเนื่อง	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
5. สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านการประกอบอาชีพไปใช้	3.92	0.66	มาก
6. สถานศึกษามีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของชุมชน	4.17	0.62	มาก
7. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำความรู้ไปใช้	4.00	0.66	มาก
8. สถานศึกษามีการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ครอบคลุมทุกกิจกรรมตามนโยบาย ตามศักยภาพของพื้นที่	3.99	0.65	มาก
9. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ในการนำความรู้ไปใช้	3.89	0.68	มาก
การประเมินคุณภาพการศึกษา			
10. สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนมีผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียน	4.04	0.67	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

การดำเนินงานด้านการศึกษาต่อเนื่อง	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
ตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป			
11. สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้	4.01	0.67	มาก
12. สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีไปใช้	3.84	0.72	มาก
รวม	3.98	0.66	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน แสดงความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ในระดับมาก ทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สถานศึกษามีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของชุมชน ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.62$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียนตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.67$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้ ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.67$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียน ผู้จบหลักสูตรการประกอบอาชีพ และข้อมูลสารสนเทศด้านความพึงพอใจ ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.69$) และ สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำความรู้ไปใช้ ($\mu =$

4.00, $\sigma = 0.66$) รองลงมาคือสถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงถึงทักษะในการประกอบอาชีพของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.61$) และสถานศึกษามีการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ครอบคลุมทุกกิจกรรมตามนโยบาย ตามศักยภาพของพื้นที่ ($\mu = 3.99$, $\sigma = 0.65$) รองลงมาคือสถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและข้อมูลสารสนเทศด้านความพึงพอใจ ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.65$) สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรอบรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และข้อมูลสารสนเทศด้านความพึงพอใจ ($\mu = 3.95$, $\sigma = 0.67$) สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านการประกอบอาชีพไปใช้ ($\mu = 3.92$, $\sigma = 0.66$) สถานศึกษามีการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ครอบคลุมทุกกิจกรรมตามนโยบาย ตามศักยภาพของพื้นที่ ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.68$) และสถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงได้ว่ามีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีไปใช้ ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.72$) ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสามกระบวนการคือการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ มีการดำเนินงานที่สัมพันธ์กันและต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาต่อเนื่อง จึงสอดคล้องกัน

ตาราง 6 แสดงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาตามอัธยาศัย

การดำเนินงานด้านการศึกษิตตามอัธยาศัย	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน	แปลผล
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	
การควบคุมคุณภาพการศึกษา			
1. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานด้านการศึกษิตตามอัธยาศัยของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมาในการวางแผนการพัฒนา	4.07	0.61	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การดำเนินงานด้านการศึกษตามอัธยาศัย	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
มีข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทั้ง กิจกรรมหรือโครงการการรายงาน ผล ผลการติดตามและความพึงพอใจ			
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการ การศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับ บริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจ หรือความ ต้องการ หรือความพร้อม หรือศักยภาพ หรือ โอกาส ครอบคลุมทั้งบ้านหนังสือชุมชน ห้องสมุด ชาวตลาด การส่งเสริมการอ่าน	4.25	0.63	มาก
การประเมินคุณภาพการศึกษา			
3. สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนแสดงให้เห็น ได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือ ต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จาก การเข้าร่วมกิจกรรม หรือโครงการการศึกษา ตามอัธยาศัยไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้	3.20	0.52	ปานกลาง
รวม	3.84	0.59	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน แสดงความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับบริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจ หรือความต้องการ หรือความพร้อม หรือศักยภาพ หรือโอกาส ครอบคลุมทั้งบ้านหนังสือชุมชน ห้องสมุดชาวตลาด การส่งเสริมการอ่าน ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.63$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีข้อมูล

สารสนเทศการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทั้ง กิจกรรมหรือโครงการ การรายงาน ผล ผลการติดตามและข้อมูลสารสนเทศด้านความพึงพอใจ ($\mu = 4.07, \sigma = 0.61$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม หรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้ ($\mu = 3.20, \sigma = 0.52$) ซึ่งแสดงให้เห็นกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งสามกระบวนการคือการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ มีการดำเนินงานที่สัมพันธ์กันและต่อเนื่อง ผลการดำเนินงานด้านการศึกษาตามอัธยาศัย จึงสอดคล้องกัน

ตาราง 7 แสดงภาพรวมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน

ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	แปลผล
1. ความพร้อมของการดำเนินงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.98	0.66	มาก
2. ความพร้อมของการดำเนินงานด้านการศึกษาต่อเนื่อง	3.98	0.66	มาก
3. ความพร้อมของการดำเนินงานด้านการศึกษาตามอัธยาศัย	3.84	0.59	มาก
รวม	3.92	0.64	มาก

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งสามด้านคือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาต่อเนื่อง และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.92, \sigma = 0.64$)

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานทั้งสามด้าน คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาต่อเนื่อง และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งส่งผลถึงความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียน/ผู้รับบริการ พบว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีความพร้อมดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะ สถานศึกษามีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่แตกต่างหรือหลากหลายตามศักยภาพและความต้องการ เช่น ค่ายวิชาการ การติวเข้มเติมเต็มความรู้ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.65$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย จัดโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\mu = 4.02$, $\sigma = 0.66$) และสถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงว่าผู้เรียนนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงาน หรือการประกอบอาชีพ จนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.64$)

2. ความพร้อมด้านการศึกษาต่อเนื่องพบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะ สถานศึกษามีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของชุมชน ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.62$) รองลงมาคือ สถานศึกษามีผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่ายหรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียนตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ($\mu = 4.04$, $\sigma = 0.67$) รองลงมาคือสถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้ ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.67$)

3. ความพร้อมด้านการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีความพร้อมในระดับมาก โดยเฉพาะ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับบริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจหรือความต้องการ หรือความพร้อม หรือศักยภาพ หรือโอกาส ครอบคลุมทั้งบ้านหนังสือชุมชน ห้องสมุดชาวตลาด การส่งเสริมการอ่าน ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.63$) และ สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทั้ง กิจกรรมหรือโครงการ การรายงานผล ผลการติดตามและข้อมูลสารสนเทศด้านความพึงพอใจ ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.61$)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

ในการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสั้น ๆ โดยสมัครใจ ประกอบด้วยปัญหาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาของการศึกษาต่อเนื่อง ปัญหาของการศึกษาตามอัธยาศัย ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานการศึกษาต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการเตรียมความพร้อมการดำเนินงานการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินงาน คือ การมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายมุ่งผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไป ทั้งองค์ภาพพ ไม่ต่างคนต่างทำ การกำหนดค่าเป้าหมายของการประเมินไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานอกระบบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (N-Net) ของสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (สทศ.)

2. ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาต่อเนื่อง พบความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินงาน คือ ปัญหาด้านทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน. ได้แก่ การจัดเตรียมวัสดุฝึกอาชีพพระสันและกลุ่มสนใจ การเลี้ยงอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม การให้ค่าเดินทาง เป็นต้น เอกสารประกอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องมีจำนวนมาก ทำให้สร้างภาระงานและเพิ่มขึ้นตอนการดำเนินงาน ส่งผลถึงต้องเพิ่มจำนวนเอกสารที่เป็นข้อมูลสารสนเทศของงานทุกโครงการ/กิจกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมยังไม่เอื้อต่อผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล/ผู้เรียนสูงอายุ การดำเนินงานในลักษณะเดิม ๆ ไม่แตกต่างเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ หรือยกระดับความรู้ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงกระบวนการติดตามผู้เรียน และ ระยะเวลาที่ห่างไกลเป็นอุปสรรคในการรวมกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนผู้รับบริการเข้ารับการอบรมให้ความรู้ไม่ต่อเนื่อง

3. ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาตามอัธยาศัย พบความคิดเห็นต่อปัญหาในการดำเนินงาน คือ เอกสารหลักฐาน

ประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อประกอบเกณฑ์การประเมินการจัดกิจกรรม เช่น ใบเซ็นชื่อ/แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ และความต้องการของการจัดกิจกรรม การสร้างความน่าสนใจ ของโครงการ/กิจกรรมที่จัด และ ขาดการสำรวจความต้องการของผู้เรียน/ผู้รับบริการ และการติดตามผู้เรียน/ผู้รับบริการ อย่างเป็นระบบ

4. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สถานศึกษาควรใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินงาน/กิจกรรม คือวางแผนอย่างมีระบบ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์/จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ในสาระวิชาอย่างถ่องแท้ ติดตามและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จในแต่ละมาตรฐานร่วมกันและสถานศึกษาควรให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรรายวิชาเลือกโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย

5. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาต่อเนื่อง คือ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่มาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง ควรลดเอกสารประกอบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนด้วยวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถทุกกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติได้จริง และ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณภาพวิทยากรการศึกษาต่อเนื่อง จัดการอบรมกระบวนการออกแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้วิทยากรเกิดการพัฒนาคุณภาพ

6. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของการศึกษาตามอัธยาศัย คือ ควรออกแบบกิจกรรมให้หลากหลาย เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม และบริบท เพื่อสร้างความน่าสนใจ และดึงดูดผู้เรียน โดยออกแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ควรมีการประเมินผู้รับบริการอย่างหลากหลาย เช่น สังเกต การลงมือปฏิบัติ สติติการเข้าร่วม แบบสอบถาม แบบติดตามผู้เรียนหลังกิจกรรม เป็นต้น และ สถานศึกษาควรสำรวจความต้องการ ให้ผู้รับบริการแสดงความเห็น/ความต้องการกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน
2. ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ (กศน.อำเภอ) จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ กศน.อำเภอเมืองลำพูน กศน.อำเภอป่าซาง กศน.อำเภอแม่ทา กศน.อำเภอเวียงหนองล่อง กศน.อำเภอบ้านโฮ่ง กศน.อำเภอบ้านธิ กศน.อำเภอทุ่งหัวช้าง และ กศน.อำเภอสี ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน และ ครูจำนวน 103 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 111 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (checklist) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งเมื่อทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน พบค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open – ended questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย สรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้

1. ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 111 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาเป็นระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ ดำรงตำแหน่ง ครู กศน. และผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ 6 – 10 ปี รองลงมาคือ 1 – 5 ปี ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และ ไม่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามลำดับ

2. ด้านความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

2.1 ความพร้อมด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ในทุกข้ออยู่ในระดับมาก

2.2 ความพร้อมด้านการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ในทุกข้ออยู่ในระดับมาก

2.3 ความพร้อมด้านการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ในทุกข้ออยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งสามด้าน คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาต่อเนื่อง และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน มีความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก

3. ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ได้แก่

3.1 ปัญหาด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานอกระบบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (N-Net) ของสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (สทศ.) การบันทึกหลังการสอนที่จะสามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ขาดความต่อเนื่อง ชัดเจน ทำให้กำหนดเป้าหมายการส่งเสริมผู้เรียนได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง และการมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายมุ่งผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปทั้งองค์คาพพพ ไม่ต่างคนต่างทำ

3.2 ปัญหาด้านการศึกษาต่อเนื่อง คือ ปัญหาด้านทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน. ได้แก่ การจัดเตรียมวัสดุฝึกอาชีพพระสันและกลุ่มสนใจ การเลี้ยงอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม การให้ค่าเดินทาง เป็นต้น เอกสารประกอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องมีจำนวนมาก ทำให้สร้างภาระงานและเพิ่มขึ้นตอนการดำเนินงาน ส่งผลถึงต้องเพิ่มจำนวนเอกสารที่เป็นข้อมูลสารสนเทศของงานทุกโครงการ/กิจกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมยังไม่เอื้อต่อผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล/ผู้เรียนสูงอายุ การดำเนินงานในลักษณะเดิม ๆ ไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ หรือยกระดับความรู้ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงกระบวนการติดตามผู้เรียน และ ระยะเวลาที่ห่างไกลเป็นอุปสรรคในการรวมกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนผู้รับบริการเข้ารับการอบรมให้ความรู้ไม่ต่อเนื่อง

3.3 ปัญหาด้านการศึกษาตามอัธยาศัย คือ เอกสารหลักฐานประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อประกอบเกณฑ์การประเมินการจัดกิจกรรม เช่น ใบเซ็นชื่อ/แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการขอผู้รับบริการ และความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรมการสร้างความน่าสนใจ ของโครงการ/กิจกรรมที่จัด และ ขาดการสำรวจความต้องการของผู้เรียน/ผู้รับบริการ และการติดตามผู้เรียน/ผู้รับบริการ อย่างเป็นระบบ

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ได้แก่

4.1 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน คือ สถานศึกษาควรใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินงาน/กิจกรรม คือวางแผนอย่างมีระบบ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์/จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ในสาระวิชาอย่างถ่องแท้ ติดตามและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรวางแผนปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน และ สถานศึกษาควรให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรรายวิชาเลือกโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย

4.2 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขด้านการศึกษาต่อเนื่อง คือ ควรลดเอกสารประกอบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ควรมีการติดตามผู้เรียนที่จบหลักสูตรทุกโครงการ/กิจกรรม อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนด้วยวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถทุกกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติได้จริง และ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณภาพวิทยากรการศึกษาต่อเนื่อง จัดการอบรมกระบวนการการออกแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้วิทยากรเกิดการพัฒนาคุณภาพ

4.3 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขด้านการศึกษาตามอัธยาศัย คือ ควรออกแบบกิจกรรมให้หลากหลาย เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม และปรับบทเพื่อสร้างความน่าสนใจ และดึงดูดผู้เรียน ควรมีการประเมินผู้รับบริการอย่างหลากหลาย เช่น สังเกต การลงมือปฏิบัติ สถิติการเข้าร่วม แบบสอบถาม แบบติดตามผู้เรียนหลังกิจกรรม เป็นต้น และ สถานศึกษาควรสำรวจความต้องการ ให้ผู้รับบริการแสดงความเห็น/ความต้องการ กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างแสดงความพร้อมอยู่ในระดับมาก ทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาต่อเนื่อง และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่าโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างแสดงความพร้อมในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ในระหว่างดำเนินการวิจัย สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ได้เร่งส่งเสริม สนับสนุนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา การกำหนดส่งแบบรายงานการประเมินตนเอง และสำนักงาน กศน.จังหวัด ลำพูนในฐานะต้นสังกัด ได้ส่งเคราะห์แบบรายงานการประเมินตนเอง แล้วสะท้อนกลับให้ สถานศึกษานำไปปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้ผลการดำเนินงานเกิดความพร้อมในการดำเนินงาน เพื่อรองรับการประเมินภายนอกมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดหลักของการประเมินคุณภาพ ภายนอกกรอบสี่ ที่กำหนดให้การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุ ถึงเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดและร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น นอกจากนั้น ตามแผนภาพระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (หน้า 31) ได้ กำหนดให้แต่ละมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ที่กำหนด มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ตั้งแต่ปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการปฏิบัติตามความพร้อม ในแต่ละข้อ แสดงถึงผลการดำเนินงานที่เกิดจากครู กศน. เป็นผู้วางแผนกิจกรรม/โครงการให้ สอดรับกับตัวชี้วัดของมาตรฐาน ซึ่งการให้ความรู้/การจัดกิจกรรม/โครงการ การติดตามการ นำความรู้ไปใช้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และการติดตามผู้เรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาต่อเนื่อง และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเกิด จากกิจกรรม/โครงการ ของครู กศน. ทั้งสิ้น ครู กศน. จึงต้องรับรู้ และเข้าใจการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน ทั้งเรื่องมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตัวชี้วัด รวมถึงการกำหนดค่าเป้าหมายเพื่อการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มะลิวัลย์ จันทร์โสภา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต ในกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ ของ บุคลากรครู พบว่า กศน. เขต ในกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดย บุคลากรครูมีการรับรู้ต่อการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในในระดับมาก มีการจัดทำแผน โครงการหรือกิจกรรมได้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนให้ บุคลากรดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นลายลักษณ์อักษร การจัดทำโครงการและกิจกรรม พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน มีการ กระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนากรอบการประเมินภายใน พร้อมทั้งปรับปรุง เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การปรับปรุงการทำงานให้ได้มาตรฐานตามที่ สถานศึกษากำหนด การให้ความร่วมมือด้านเอกสารและหลักฐานข้อมูลเพื่อรองรับการ ประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้ บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ประกันคุณภาพการศึกษา มีการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวงจรคุณภาพ PDCA การมีเอกสารรายงานการประเมินตนเอง และการจัดทำรายงานการประเมินตนเองได้อย่างเป็นระบบ มีหลักฐานสนับสนุนที่น่าเชื่อถือ

2. ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ สามารถสรุปได้เป็นแต่ละด้านดังนี้

2.1 ปัญหาด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษานอกระบบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (N-Net) ของสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (สทศ.) การกำหนดค่าเป้าหมายของการประเมินไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และการมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อกำหนดเป้าหมายมุ่งผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนของสถานศึกษา ให้เป็นไปทั้งองค์ภาพพหุ ไม่ต่างคนต่างทำ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเจตคติที่ดี เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่าเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจงานประจำที่ต้องทำควบคู่กันไป ซึ่งการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน จะสามารถทำให้การกำหนดค่าเป้าหมายการประเมินเป็นไปอย่างเป็นระบบ ครุ กศน. ในพื้นที่สามารถเป็นผู้ร่วมกำหนดค่าเป้าหมายบนความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ รวมถึงการกำหนดค่าเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ทั้งการศึกษานอกระบบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (N-Net) ของสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (สทศ.) ที่เหมาะสม ความเป็นไปได้ เป็นที่ยอมรับของส่วนรวม จะสามารถช่วยให้เป้าหมายการยกระดับผลสัมฤทธิ์เป็นไปได้ง่ายกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวัฒน์ ศรีจรรย์คุณ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ด้านความคิดเห็นของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เพราะหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกคนเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสร้างความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมถึงบุคลากรต้องการที่จะศึกษาทฤษฎีการตรวจสอบและการประเมิน ทำให้สามารถร่วมมือกันพัฒนามาตรฐานการศึกษาจนเกิดประสิทธิผลของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในอาชีวศึกษาจังหวัด

อุปสรรคในภาพรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรทุกคนยอมรับและปฏิบัติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เพื่อการประกันคุณภาพให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงบุคลากรทุกคนยอมรับหน้าที่ ความรู้ความสามารถของเพื่อนร่วมงาน และยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องวางแผนและทำงานร่วมกันแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มงานต่าง ๆ

2.2 ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาต่อเนื่องคือปัญหาด้านทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ กศน. ได้แก่ การจัดเตรียมวัสดุฝึกอาชีพพระสันและกลุ่มสนใจ การเลี้ยงอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม การให้ค่าเดินทาง เป็นต้น เอกสารประกอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องมีจำนวนมาก ทำให้สร้างภาระงานและเพิ่มขึ้นตอนการดำเนินงาน ส่งผลถึงต้องเพิ่มจำนวนเอกสารที่เป็นข้อมูลสารสนเทศของงานทุกโครงการ/กิจกรรม ปัญหาของข้อนี้ ผู้วิจัยพบว่าการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสำนักงาน กศน. ถูกกำหนดด้วยหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมประชาชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. และคู่มือแนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ที่ได้กำหนดรายละเอียดรายการจ่ายของการจัดการศึกษา แต่ไม่ครอบคลุมทั้งหมดทั้งค่าเดินทาง ค่าอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม ประกอบกับเอกสารประกอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่กลุ่มตัวอย่างสะท้อนว่ามีมากเกินไป คือแบบรายงานการศึกษาต่อเนื่อง (กศ.ตบ.1-30) ก็ถูกกำหนดจากสำนักงาน กศน. ส่วนกลางโดยแบบรายงานดังกล่าวเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถแสดงรายละเอียดตั้งแต่การขออนุมัติจัดโครงการหรือกิจกรรม รายละเอียดการจัดกิจกรรม ความพึงพอใจ จนถึงแบบติดตามความรู้ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องกับกลุ่มเป้าหมายเรื่องการจัดการศึกษา และทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงขาดการนิเทศติดตามเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับทุกฝ่าย ส่วนปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมยังไม่เอื้อต่อผู้เรียนในพื้นที่ห่างไกล/ผู้เรียนสูงอายุ การดำเนินงานในลักษณะเดิม ๆ ไม่แตกต่าง เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ หรือยกระดับความรู้ของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงกระบวนการติดตามผู้เรียน และ ระยะทางที่ห่างไกลเป็นอุปสรรคในการรวมกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนผู้รับบริการเข้ารับการอบรมให้ความรู้ไม่ต่อเนื่อง แสดงให้เห็นปัญหาด้านกระบวนการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบบ่อยครั้ง หรือประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษายังน้อย หรือไม่สามารถเชื่อมโยงหรือบูรณาการ

จัดการศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่าย หรือองค์กรอื่น หรือขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายตามตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับ อลิศลา ริยะสาร (2559) ได้ศึกษายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบ 4 ของโรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ด้านเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนได้แก่ เหตุและปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายในด้านผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการมีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่เหมาะสม ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถตามภาระหน้าที่และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านงบประมาณมีการจัดสรรงบประมาณตามแผนงานโครงการ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีการจัดสรรอย่างเป็นธรรม ด้านปัจจัยภายนอกได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ความร่วมมือจากผู้ปกครอง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นและชุมชน ด้านการบริหารจัดการการดำเนินงานเป็นไปตามแผนมีการปฏิบัติตามมาตรฐาน เหตุและปัจจัยที่ถูกรั้ง ได้แก่ ขาดการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่เข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ไม่มีทักษะการจัดการสารสนเทศ ภาระงานของครูมาก และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านวัยวุฒิ ด้านความคิดและการทำงาน งบประมาณลดน้อยลงตามจำนวนนักเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์มีระบบการจัดเก็บที่ยังไม่ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อการใช้งาน ผู้ปกครองฐานะยากจน นโยบายการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อยตามหน่วยงานต้นสังกัดทำให้สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนกิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาลและขาดการประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานภายนอก

2.3 ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาตามอรรถยา ศัย คือ เอกสารหลักฐานประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อประกอบเกณฑ์การประเมินการจัดกิจกรรม เช่น ใบเซ็นชื่อ/แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ และความต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม การสร้างความน่าสนใจ ของโครงการ/กิจกรรมที่จัด และขาดการสำรวจความต้องการของผู้เรียน/ผู้รับบริการ และการติดตามผู้เรียน/ผู้รับบริการ อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาตามอรรถยา ศัย บางกิจกรรมเช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ ซึ่งมีการจัดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติด้วย การใช้เอกสารประกอบการประเมินกิจกรรมจึงไม่สะดวกและไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่วนการสำรวจความต้องการของผู้เรียนอาจทำได้เพียงส่วนหนึ่งที่เป็นกิจกรรมที่ออกแบบไว้สำหรับกลุ่มเฉพาะที่ได้จัดกลุ่มไว้แล้ว ซึ่งการที่กลุ่มตัวอย่างสะท้อนปัญหาด้านนี้ อาจเป็นเพราะยังขาดความรู้ความเข้าใจในการ

จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงอาจเป็นเพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในน้อย หรือไม่มีเลย จึงจะเห็นได้ว่าการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกานต์ ชุ่มใจ (2558) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบปัญหาในขั้นตอนต่าง ๆ มีดังนี้ คือ บุคลากรผู้รับผิดชอบขาดความพร้อมในด้านการวางแผนข้อมูลสารสนเทศงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีไม่เพียงพอต่อความต้องการที่จะใช้ตามแผนที่กำหนดไว้ ขาดความรู้ความเข้าใจการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลสำหรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศข้อเสนอแนะ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหการจัดระบบสารสนเทศ คือ บุคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบและครอบคลุม ทันต่อการใช้งาน นอกจากนี้ การส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิริยาลักษณ์ สงณรงค์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการประกันคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่กล่าวว่า ในการจัดทำแผนแต่ละครั้ง ควรสร้างความตระหนัก และให้ความรู้และความเข้าใจแก่บุคลากรในการดำเนินงานจัดทำแผน โดยยึดแนวคิดการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ การกระจายอำนาจทางการศึกษา การแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โดยใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่มีคุณภาพทุกด้าน บนพื้นฐานของการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ พบข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันคือ สถานศึกษาควรใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินงาน/กิจกรรม คือวางแผนอย่างมีระบบ (P) ให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกคนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาและกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จในแต่ละมาตรฐานร่วมกัน ควรมีการสำรวจความต้องการ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์/จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ในสาระวิชาอย่างถ่องแท้ จัดการเรียนการสอนด้วยวิทยาการที่มีความรู้ ความสามารถทุกกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติได้จริง และ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณภาพวิทยาการการศึกษาต่อเนื่อง จัดการอบรมกระบวนการการออกแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้การ

จัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้วิทยากรเกิดการพัฒนาคูณภาพ ออกแบบกิจกรรมให้หลากหลาย เลือกลงใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสม และบริบท เพื่อสร้างความน่าสนใจ และดึงดูดผู้เรียน โดยออกแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด (D) ควรมีการประเมิน ผู้รับบริการอย่างหลากหลาย (C) เช่น สังเกต การลงมือปฏิบัติ สถิติการเข้าร่วม แบบสอบถาม แบบติดตามผู้เรียนหลังกิจกรรม เป็นต้น และให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น/ความต้องการ กิจกรรมการศึกษาตามอัตรายาศัย รวมถึงติดตามและพัฒนาคูณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (A) ซึ่งข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขดังกล่าว สอดคล้องกับ นารี โมงประณีต (2557) ได้ศึกษาการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทฤษฎีวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ผลการศึกษาพบว่า การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทฤษฎีวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการตรวจสอบประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมา ปรับปรุงงาน แผลผลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก บุคลากรภายในสถานศึกษาทุกระดับมีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการกำหนดแนว ทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแผนอย่างชัดเจน มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการนิเทศงาน อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงและพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ มีการใช้งบประมาณในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแผนที่กำหนด การวิเคราะห์ผลในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ มีการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน เป็นระบบ และมีการตรวจสอบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่ กำหนดไว้ มีการจัดทำสารสนเทศที่สะท้อนผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ เหมาะสม และมีการนำผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในไปวางแผนการดำเนินงานใน ระยะต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยด้านปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานเตรียมความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ทราบว่า บุคลากรในแต่ละสถานศึกษา บางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ดังนั้น สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ทุกแห่ง ควรให้บุคลากรทุกคน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สร้างความตระหนัก เห็นความสำคัญและกำหนดให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรในการดำเนินงาน จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งให้กับองค์กร และดำเนินงานไปด้วยกันเป็นองคาพยพ สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ในฐานะต้นสังกัด ควรนิเทศติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สถานศึกษาเกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และทราบว่าสถานศึกษาใดมีความต้องการเสริมเติมเต็มในตัวชี้วัดใด เพื่อจะได้ส่งเสริม สนับสนุน ดูแล ช่วยเหลือ ในส่วนที่ครู กศน. หรือ สถานศึกษาต้องการให้ช่วยเป็นการเฉพาะ

2. ผลการวิจัยด้านผลการดำเนินการที่สถานศึกษาแสดงความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ในระดับหนึ่ง สำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ควรดำเนินการจัดการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัด เพื่อทราบความพร้อมแยกเป็นรายสถานศึกษา เพื่อทราบว่าสถานศึกษาใดมีความต้องการเสริมเติมเต็มในตัวชี้วัดใด เพื่อจะได้ส่งเสริม สนับสนุน ดูแลและช่วยเหลือ ในส่วนที่ครู กศน. หรือสถานศึกษาต้องการให้ช่วยเป็นการเฉพาะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ในมาตรฐานที่ 1 คือมาตรฐานด้านผู้เรียน/ผู้รับบริการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในอีกสองมาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพการจัดการศึกษา/การให้บริการ และมาตรฐานด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัด

สำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน เพื่อนำผลการวิจัยทั้งหมดมาประเมินความพร้อมในการเข้ารับ
การประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. ต่อไป

2. ผลการวิจัยสะท้อนถึงปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขที่แสดงให้เห็นว่า กลุ่ม
ตัวอย่างบางส่วน ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดลำพูน ยังขาดความรู้ความ
เข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หรือ ปัญหาในการดำเนินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ในสถานศึกษาของบุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกัน ต่อไป

บรรณานุกรม

- กิริยาลักษณ์ สงณรงค์. (2557). **แนวทางการประกันคุณภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช.**
วิทยานิพนธ์ ศศ.บ., มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา, กรุงเทพฯ.
- ณัฐกานต์ ชุ่มใจ. (2558). **การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่.**
วิทยานิพนธ์ ศษ.บ., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธีรศักดิ์ อุโฆษิตชัย. (2557). **พื้นฐานการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นารี โหม่งประณีต. (2557). **การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทฤษฎีวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6.** วิทยานิพนธ์ ศศ.บ., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พัชรินทร์ ปินดาวงค์. (2556). **แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ คม., มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- ปิยะวัฒน์ ศรีจรรย์คุณ. (2558). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี.**
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- มะลิวัลย์ จันทร์โสภา. (2558). **การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของบุคลากรครู.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา, กรุงเทพฯ.
- สนั่น ใจโชติ. (2561). **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา.**
วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, ฉบับพิเศษ 2561, (350 – 365).
- สุวัฒนา จิตต์รัตน์อรุณ. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.** ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สำนักงาน กคศ. (2556). **คู่มือการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด**. กรุงเทพฯ:
สำนักงาน กคศ.

สำนักงาน กคศ. (2561). **แนวทางการประกันคุณภาพคุณภาพการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2561. จาก
<http://www.lertchaimaster.com/doc/GuideQualityAss2561>.

สำนักงานประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). **นิยามและความหมายของการ
ประกันคุณภาพการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2561, จาก
www.eg.mahidol.ac.th/qa/index.php?option=com_content&view=article&id=70.

สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2560). **การ
ประกันคุณภาพภายนอก**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2561, จาก
www.eqa.mutt.ac.th/?page_id=892.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2559). **ผลการประเมินคุณภาพ
ภายนอกรอบ 3 :บทสรุปผู้บริหาร**. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2561, จาก
<http://aqa.onesqa.or.th/>.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **แนว
ทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้รวม เพื่อการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

หทัยรัตน์ บัวขจร. (2557). **ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 2**. วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี,
ปทุมธานี.

อติศลา ริยะสาร. (2559). **ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบ 4 ของ
โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย,
เชียงราย.

อังศนา สุทธิฤทธิ, ธนินาถ ณ สุนทร และพิมพ์ประภา อมรภิจัญญ์. (2557). **ปัญหาและแนว
ทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี**. **วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 8(2), (81-88).

อัมพวัน ประพงษ์. (2556). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การหาค่า IOC

ค่า IOC ของแบบสอบถาม

ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง แบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับจุดประสงค์ (IOC) สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

อธิบายความหมายดังนี้

ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อกระทงนั้น ๆ ตรงเนื้อหาจริง

ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อกระทงนั้น ๆ ตรงเนื้อหาจริงหรือไม่

ความสอดคล้องเชิงเนื้อหา -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อกระทงนั้น ๆ ไม่ตรงเนื้อหา

ข้อ	คำถาม	ค่า IOC				สรุป
		(+1)	(0)	(-1)	IOC	
ด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน						
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
1	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมในการวางแผนการพัฒนา และมีข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถประเมินได้ว่ามีผลการดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา						
2	สถานศึกษามี การออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย ครอบคลุม ทั้ง การจัดโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริม กระบวนการคิด การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง

3	สถานศึกษามีการประเมินผู้เรียนจากการส่งเสริม พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อคัดเลือก หรือยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็นต้นแบบ	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
4	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน ที่เป็นการพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ที่แตกต่างหรือหลากหลายตามศักยภาพและความต้องการ เช่น ค่าวิชาการ การติวเข้มเพิ่มเติมความรู้ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
การประเมินคุณภาพการศึกษา						
5	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานจนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบผู้เรียนที่มีคุณธรรม	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
6	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงว่าผู้เรียนนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงาน หรือการประกอบอาชีพ จนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
7	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบ ในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
ด้านการศึกษาต่อเนื่อง						
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
8	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่ออาชีพของ	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง

	สถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการประกอบอาชีพ ความพึงพอใจ					
9	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานด้านการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรอบรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความพึงพอใจ	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
10	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานตามหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ความพึงพอใจ	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา						
11	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงถึงทักษะในการประกอบอาชีพของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
12	สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านการประกอบอาชีพไปใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
13	สถานศึกษามีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง

	ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของชุมชน					
14	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำความรู้ไปใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
15	สถานศึกษามีการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ครอบคลุมทุกกิจกรรมตามนโยบาย ตามศักยภาพของพื้นที่	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
16	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ในการนำความรู้ไปใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
การประเมินคุณภาพการศึกษา						
17	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนมีผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียนตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
18	สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ จนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
19	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้าน การนำความรู้ด้านเทคโนโลยีไปใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง

การศึกษาตามอัธยาศัย						
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
20	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการทำเนิงานด้านการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทั้ง กิจกรรมหรือโครงการ การรายงานผล ผลการติดตามและความพึงพอใจ	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
21	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับบริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจหรือความต้องการ หรือความพร้อม หรือศักยภาพ หรือโอกาส ครอบคลุมทั้งบ้าน หนังสือชุมชน ห้องสมุดชาวตลาด การส่งเสริมการอ่าน	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
22	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนแสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบ ในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม หรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้ หรือประยุกต์ใช้	+3	-	-	1.0	สอดคล้อง

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมิน
คุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
กศน. จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ สอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ
3. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ
  - 3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 3.2 ครู กศน.

ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงด้วยตัวของท่านเอง ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ คำตอบของท่าน จะช่วยให้ผลการวิจัยเป็นที่เชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ฟ้าวนิชย์ ชลมนัสสรณ์
นิสิตปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
---	------------------------------------	---
2. ตำแหน่ง

☐ ครู	☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
------------------------------	---
3. ประสบการณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

☐ ไม่มีประสบการณ์	☐ 1 – 5 ปี	☐ 6 – 10 ปี	☐ 10 ปี ขึ้นไป
--	-----------------------------------	------------------------------------	---------------------------------------

ตอนที่ 2 ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการของสถานศึกษาของท่าน ที่ได้ดำเนินการ และมีความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งมีค่าระดับความพร้อม ดังนี้

ระดับ	ระดับความพร้อม
5	หมายถึง มีความพร้อมอยู่ในระดับ มากที่สุด
4	หมายถึง มีความพร้อมอยู่ในระดับ มาก
3	หมายถึง มีความพร้อมอยู่ในระดับ ปานกลาง
2	หมายถึง มีความพร้อมอยู่ในระดับ น้อย
1	หมายถึง มีความพร้อมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

คำอธิบายเพิ่มเติม

ความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพ หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ ที่พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก มีการเตรียมการ จัดเตรียมหลักฐานและข้อมูล เพื่อสามารถให้ข้อมูล เชื่อมโยง หรือแสดงให้เห็นผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับความพร้อม				
		5	4	3	2	1
การศึกษาขั้นพื้นฐาน						
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
1	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมในการวางแผนการพัฒนา และมีข้อมูลสารสนเทศ ที่สามารถประเมินได้ ว่ามีผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง					
การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
2	สถานศึกษามีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลาย ครอบคลุม ทั้ง การจัดโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต					
3	สถานศึกษามีการประเมินผู้เรียนจากการส่งเสริมพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อคัดเลือก หรือยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็นต้นแบบ					
4	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน ที่เป็นการพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ที่แตกต่างหรือหลากหลาย ตามศักยภาพและความต้องการ เช่น ค่าวิชาการ การติวเข้มเต็มเต็มความรู้ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น					
การประเมินคุณภาพการศึกษา						
5	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานจนมี ผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบผู้เรียนที่มีคุณธรรม					
6	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงว่าผู้เรียนนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการดำรงชีวิต การทำงาน หรือการประกอบอาชีพ จนสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้					

7	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้หรือไปประยุกต์ใช้					
การศึกษาต่อเนื่อง						
การควบคุมคุณภาพการศึกษา						
8	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่ออาชีพของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการประกอบอาชีพ ความพึงพอใจ					
9	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานด้านการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียน ครอบคลุมทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรอบรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความพึงพอใจ					
10	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานตามหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการประเมินผู้เรียนทั้งการวัดประเมินผลการเรียน ทะเบียนผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ความพึงพอใจ					
การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
11	สถานศึกษามีผลการดำเนินงานที่แสดงถึงทักษะในการประกอบอาชีพของผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรตั้งแต่ 6 ชั่วโมง ขึ้นไป					

12	สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ไปใช้ มีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านการประกอบอาชีพไปใช้					
13	สถานศึกษามีการให้ความรู้หรือการอบรมเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายตามบริบทของชุมชน					
14	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการนำความรู้ไปใช้					
15	สถานศึกษามีการให้ความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรม ครอบคลุมทุกกิจกรรมตามนโยบาย ตามศักยภาพของพื้นที่					
16	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ ว่ามีการติดตามผู้เรียนหรือผู้เข้าอบรมที่เรียนหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป ในการนำความรู้ไปใช้					
การประเมินคุณภาพการศึกษา						
17	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนมีผู้เรียนที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการลดรายจ่าย หรือเพิ่มรายได้ หรือประกอบอาชีพ หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพ หรือเพิ่มมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นผลจากการเข้าเรียนตามหลักสูตร ตั้งแต่ 6 ชั่วโมงขึ้นไป					
18	สถานศึกษามีการติดตามการนำความรู้ตามหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ จนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ไปใช้					
19	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนมีผู้เรียนที่เป็นตัวอย่างที่ดีหรือต้นแบบด้านการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีไปใช้					

การศึกษาตามอัธยาศัย					
การควบคุมคุณภาพการศึกษา					
20	สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศ จากการดำเนินงานด้านการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมา ในการวางแผนการพัฒนา มีข้อมูลสารสนเทศการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทั้ง กิจกรรมหรือโครงการ การรายงานผล ผลการติดตามและความพึงพอใจ				
การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา					
21	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยโดยผู้เรียนหรือผู้เข้ารับบริการเลือกที่จะเรียนรู้ตามความสนใจ หรือความต้องการ หรือความพร้อม หรือศักยภาพ หรือโอกาส ครอบคลุมทั้งบ้าน หนังสือชุมชน ห้องสมุดชาวตลาด การส่งเสริมการอ่าน				
การประเมินคุณภาพการศึกษา					
22	สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน จนแสดงให้เห็นได้ว่ามีผู้รับบริการที่เป็นตัวอย่างที่ดี หรือต้นแบบในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้ หรือประยุกต์ใช้				

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการ

3.1 ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน

.....

.....

3.2 ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาต่อเนื่อง

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาต่อเนื่อง

.....

.....

3.3 ปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไขในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ฟ้าวณิชย์ ชลมนัสสรณ์
วัน เดือน ปี เกิด	15 มิถุนายน 2519
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2540 ศศ.บ.(การประชาสัมพันธ์), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง
ที่อยู่ปัจจุบัน	16 หมู่ 10 ตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน
ผลงานตีพิมพ์	ฟ้าวณิชย์ ชลมนัสสรณ์ และวัชระ จตุพร (ผู้บรรยาย). (8 มิถุนายน 2562). ความพร้อมของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้านคุณภาพผู้เรียน/ผู้รับบริการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดลำพูน. ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 5 (หน้า 432-444). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

